

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 50 Din
polletno 300 Din
celoletno 600 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
Istoip peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po preizku

Zmaga idej

Dne 8. marca je zborovalo vodstvo nemškega centra. Ker stoji Nemčija pred volitvami, so seveda razpravljali tudi o tem, s kakimi volivnimi gesli stopiti pred volivce. Nemški centur se je ob tej priliki postavil na stališče federativne države. Dopašča in želi organičen razvoj razmerja med državo in deželami, odklanja pa vsako nasilje in vse poskuse, da bi se z izpremembo ustave omejile pravice pokrajn. Zakaj omenjamo to stališče nemških katoličanov? Zato, ker je nov dokaz, da moderna ljudska stranka ne more in ne sme zagovarjati centralizma in državne vsemoččnosti, če noče zadušiti ljudskega razvoja in svobode. Vsako avtonomistično gibanje je bilo gibanje za svobodo proti nasilju, za svež organičen razvoj proti uniformiranju in reakcionarstvu, za ljudske pravice nasproti birokratizmu. Brez te misli ni moderne demokracije. Prav zato je tudi naša SLS kot ljudska stranka vedno podčrtavala svoje avtonomistično stališče, gojila to misel tudi v najtežjih časih, prepričana, da služi s tem najboljše svojemu ljudstvu in svoji državi. Tudi v časih, ko je sedela SDS v vladi in vršila nad slovenskim ljudstvom rabeljsko delo nasilij in preganjanj, nismo mi nikoli krenili s te jasno začrtane poti in nikdar zatajili svojega mišljenja.

Kljub silnim nasprotstvom naša misel prodira. Posledični podpredsednik SDS na Slovenskem izjavlja v večeršnjem »Jutru«, da govore vsi znaki o bližajoči se reviziji ustave. Na malo bolj prikrit način trka potem v strankinem imenu na svoja grešna prsa, priznava strašno desetletno delo SDS na ustvaritvi žalostnih razmer v naši državi ter govori o zagrešitvi na vidovdanski ustavi. Ni še s tem spokornim člankom dokazano, da je SDS za revizijo ustave, tudi ne, da bo ta misel resnici kmalu obhajala končnoveljavo zmago, pač pa je ta članek jasno priznanje zgrešenosti desetletne politike SDS, ki je mislila, da mora iti preko svojega ljudstva in preko idej, ki jih je v to ljudstvo zahtevala Krekova šola. Kdor pozna SDS in njene sedanje voditelje, ne verjame veliko besedam, toda brez dvoma pomeni velik korak naše misli, da morajo pod silo razmer ti voditelji sedaj izpovedati naš program slovenstva, ljudske države, poštenja in javni upravi, svobode in gospodarske osamosvojitve našega naroda. Če pomislimo, koliko črnila je poteklo proti nam iz teh vrst prav zato, ker smo zagovarjali revizijo ustave, kaj so voditelji SDS govorili proti nam, potem moramo reči, da jih je razvoj daleč zanesel. To je dokaz, da se ideje ne dajo zatreti z nobenim nasiljem in da končno ideje nasilneže vržejo na tla.

Ko mora SDS pod silo idej, katerim se je toliko časa upirala, končno na tla, na kolena, moramo s ponosom poudariti, da se naši stranki ni bilo nikdar treba izpreminjati, ker je bila vseh 10 let po vojni njena smernica jasno začrtana. Zato ji tudi danes ni treba »revidirati svojega stališča«. Izpreminjanja, »spoznanja pogrešnosti in zablode« prepuščamo gospodi od KDK. Kameleonstvo radičevstva je že splošno priznано, sedaj se trudi SDS, da si pridobi isto priznanje. Podčrtati moramo na isti »Jutrov« članek, da so fronte, ki se morajo izpreminjati, ker vidijo, kako drve v lastno pogubo, prav malo nevarne SLS, ki izpreminjanj ne potrebuje. S tako baharijo se kapitulacija ne prikriva.

Zato tudi nam ni treba iskati nobene nove »platforme«, da rabimo izraz istega člankarja. Naša platforma je naš zgoraj začrtani program. Čim bolj se otrese gospoda iz KDK svojega reakcionarnega mišljenja predvojne dobe, čim več demokratičnega čutenja si pridobi in pa seveda spoštovanja do poštenja in pravice, čim bolj se otrese mentalitete nasilstva, tem bližje smo skupnemu nastopu. Vse to pa so stvari, ki jih mora izpeljati SDS in ne mi.

Ali je pričakovati takih spreobrnjenj od naših demokratov in njihovega priveska bivših samostojnežev?

Na prvo spoznanje, da je dosedanja politika SDS bila za Slovence absolutno pogrešena, smo čakali dolgo. Kako so naši vodilni krogi opominjali pred volitvami v ustavotvorno skupščino leta 1920 naj se gonijo demokracije in samostojneži slovenskega ljudstva v pogubo, kako so pred 29. junijem 1921 naši svarili pred nesrečo centralizma! Bilo je zaman. Ko je ljudstvo pri volitvah leta 1923, že povedalo svoje mnenje o teh dveh strankah, so oboji še vedno tirali Slovenijo v nesrečo, še niso spoznali svoje »zablode«, so

Boj za finančni zakon

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) V narodni skupščini se je danes pričela razprava o finančnem zakonu. V glavnem so seje skupščine in finančnega odbora mirne, kolikor ni Stjepan Radić poskrbel za zabavo ali pa za prepir. Na dopoldanski seji narodne skupščine je Stjepan Radić prišel v tir in je ministra za soc. politiko tako napadel in ga obmetal s takimi izrazi, da je moral predsednik prekiniti sejo. Finančni odbor mora po sporazumu končati razpravo o amandementih jutri zvečer. Narodna skupščina pa bo končala z razpravo v soboto zvečer.

Skupščina se je pred dnevnim redom danes bavila s predlogom Stjepana Radića o izvolitvi ankete, ki naj bi pregledala nepravilnosti z nabavo hrane. Resolucijo je predložil Pavle Radić in k njej prvi govoril. V svojem govoru je navedel zglede o tem, kako se nabavlja hrana in obsojal ministra Radovića, češ da je dodeljenih za osem milijonov prečakov 60 milj. dinarjev, za 4 milijone Srbov pa vse ostalo. Med govorom Pavla Radića je Stjepan Radić skočil s svojega mesta in zaklical Radoviću: »Vi ste tolovaj! Če ne sprejmete ankete, ste tolovaj in zaslužite vešala.« Minister za soc. politiko dr. Čeda Radović mu je odgovoril: »Gospod Radić, jaz sem pošten. Ne smete me nazivati tolovaja in me napravljati nepoštenjaka.« Stjepan Radić nadaljuje in pravi, da je minister Radović tolovaj. Radović: »Jaz sem pošten človek in na moje lice še ni padla nobena temna senca.« Stjepan Radić: »Vi, Radović, vi ste tolovaj, če ankete ne sprejmete.« Radović: »Pazite, gospod Radić, kaj govorite.« Radikalni poslanci so pričeli z velikim nemir in hrupom. Zbrali so se okrog Stjepana Radića. Nastala je velika nevarnost, da bi Radić dobil par gorkih, če bi ga ne bili v tistem trenutku obstopili njegovi poslanci z Janezom Puceljem na čelu. Radić ni mirov je predsednik prekinil sejo.

Ko se je seja zopet pričela, je minister za soc. politiko Radović izjavil, da nujnosti ne sprejme. Odločno je zavrnil napade opozicije. Pravi, da ministristvo za soc. politiko ni sklenilo nobene pogodbe z nobenim trgovcem. To njihovo insinvacijo odločno zavrača. Stjepan Radić: »Mi vam tega ne verjamemo, mi zahtevamo anketo.« Radović: »Gospod Stjepan Radić, od vas sploh ne zahtevam zaupanja.« Po govoru Voj Lazića je skupščina odklonila Radićevo zahtevo.

Nato se je prešlo na dnevni red. Dr. Kraljač je govoril k finančnemu zakonu nad dve uri. Skupščinska seja se je ob pol 2. prekinila in se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Gimnazija v Murski Soboti ostane

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) V finančnem odboru so bili dosedaj sprejeti vsi uvodni amandementi in amandementi pravosodnega, finančnega, prosvetnega in verstvenega ministristva. Na današnji seji se je proti večeru prešlo na amandemente notranjega ministristva. Pri tej priliki je dr. Korošec sprejel nekatere predloge. Razprava o teh amandementih se bo jutri nadaljevala. Precej zanimiva je bila razprava o amandementih prosvetnega ministristva. Opozicija je zahtevala, da se nekateri njegovi amandementi iz proračuna črtajo. Minister je v svojem govoru naglasil, da so ti amandementi potrebni in da novih amandementov ne more sprejeti. Na zahtevo opozicije, da se napravi poseben amandement, ki naj bi uredil vprašanje čuvanja starin, izjavlja, da bo v najkrajšem času pred-

nadaljevali svojo nesrečno politiko. Ne bomo pozabili, da so pogladi naše gospodarstvo na rob propada, da so uradništvo vpregli v svoj strankarski voz, da je izpopolnjevalo njihovo protiljudsko politiko, da sta kmet in delavec prišla pod vladno demokratske klike ob pravice, ki sta si jih priborila po vojni. Noben Slovenec ne bo izgubljal iz vida, da so nas demokracije razdelili na dvoje, da so oni degradirali Ljubljano, glavno mesto Slovenije, na stopinjo Pristine ali Štipa. Kdor malo demokratsko čuti, bo za vedno pomnil, kako je ta gospoda napravljala iz vse države Glavnjačo, kako je razna gospoda gojila nasilstva črnosrajčnikov in nas sramotila pred vsem zunanjim svetom s svojimi poboji. Gospoda, to so stvari, ki se ne dajo kar tako pozabiti. Do zadnje gorske vasi ve vsak naš somišljenik, kaj je SLS, kaj so ujeni pristaši, kaj so nje-

ložil zakon o muzejih in čuvanju starin. Istočasno bo skupščini predložil že prihodnje dni zakon o srednjih šolah, v katerem se bo uredilo tudi vprašanje redukcij gimnazij. Pri tem poudarja minister Grol, da ima gimnazija v Murski Soboti pasiven nacionalen položaj in da jo bo z ozirom na njem nacionalen značaj tudi vpošteval. Vprašanje graditve novih šol, pravi minister, da bo uredil s posebnim zakonom, s katerim bo vpeljal poseben fond v te svrhe. Za ta fond bi bilo potrebnih 100 milijonov dinarjev. Stjepan Radić: »To je ravno četrtina tistega, kolikor znaša provizija za posojila.« »G. Stjepan Radić, jaz nisem v tako ozkih zvezah z bankirji, kakor ste vi, da bi to vedel.« je odgovoril Milan Grol ob splošnem smehu.

Radićevsko partizanstvo

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na razne interpelacije in nujne predloge, ki jih vlagajo radičevci o tem, kako se naj razdeljuje hrana v krajih, kjer je pomanjkanje, je zanimiv brzojav, ki ga je dobil Jugoslovanski klub od uredništva »Narodne Slobode« iz Mostarja, kjer vlada največje pomanjkanje. Ta brzojav se glasi: »Oblastni odbor (večina radičevci) izvršuje ob razdeljevanju koruze, katero je poslala zagrebska oblast, popolnoma strankarsko. Koruzo delijo radičevci in jo oddajajo samo agitatorji, ki naglašajo, da dobijo koruzo samo tisti, ki so radičevci.« Brzojavka je v vseh tukajšnjih krogih vzbudila živahno zanimanje in je najboljši dokaz, na kakšen način bi hoteli radičevci pomagati tistim krajem, ki trpe pomanjkanje.

Vukičević v audienci

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Dopoldne je obiskal g. Vukičević g. Davidovića v predsedništvu demokratskega kluba. Oba sta se dolgo razgovarjala, nakar je g. Vukičević obiskal g. dr. Korošca in se z njim dolgo zadržal v razgovoru. Nato je g. Vukičević odšel v dvor v avdienco.

G. Kennard ori dr. Korošcu

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Tukajšnji angleški poslanik na našem dvoru g. Kennard je bil sprejet od notranjega ministra dr. Korošca in se z njim dolgo časa razgovarjal.

Rade Pašić ooročen

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Pred tukajšnjim apelacijskim sodiščem se je danes vršila razprava proti Rade Pašiću, ki je bil svoječasnno obsojen na petnajst mesecev ječe radi žalitve po tiskovnem zakonu proti Dragiši Stojadinoviću, o čemer smo že svoječasnno poročali. Apelacijsko sodišče je to sodbo razveljavilo.

Poko'nine provizionistov in poštних uslužbencev

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Istočasno s finančnim odborom razpravlja vladna večina o naknadno predloženih amandmanih. Na današnji seji je vladna večina med drugim sprejela sledeč amandman: Pokojnine vpokojenih provizionistov, poštних uslužbencev v Sloveniji, Dalmaciji, na otoku Krku in Kavstvu, in njihovih vdov in sirot, se bodo dajale iz državnih sredstev. Draginjske doklade omenjenih se bodo uredile v zmislu člena 51 zakona o draginjskih dokladah.

ne organizacije pretrpele v letih nasilnih vlad, ko sta neomejeno gospodovala Zervaj in Pribičević. Proglašali so nas vse za protidržavne elemente in separatiste, vse naše organizacije, prosvetne in politične, so očrnil v Belgradu, kot društva, ki rujejo proti državnemu redu in ki stoje v tuji službi. Noben uradni somišljenik SLS ni mogel in ni smel na vodilno mesto, ker mu je ta krivična klika vtisnila pečat protidržavnosti. Nobeno gospodarsko podjetje se ni smelo razvijati, če ni plačevalo tributa demokratskim organizacijam. Kamor je stopilo kopito teh demokratskih reakcionarjev, je bil napredek, je bilo blagostanje uničeno. To so ogromne krivice, to so bridki spomini! Predloži je bilo treba čakati, da je gospoda iz SDS spoznala, kako je bila njena politika pogubna.

Zdi se pa, da bo tudi na drugo spoznanje

Revizija ustave

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Belgradsko časopisje in z njim tudi ostalo se že par dni bavi z možnostjo revizije ustave. Kot glavni moment za potrebo tega koraka se navajajo nedostaki v nekaterih členih ustave, predvsem je to čl. 59, ki govori o tem, kdo zastopa kralja, kadar ga ni v državi, ali ni prestolonaslednik polnoleten. Dalje z ozirom na člen 61., ki govori o namestništvu. Poleg tega bi se pri tej priliki izvršila revizija tistega dela ustave, ki govori o razdelitvi države na oblasti, in pa da bi se s tem sprejela v ustavo nova odredba o ustanovi gornjega doma.

Zanimivo je, da se o teh vesteh dosedaj ni javno izjavil še noben politik in dal svojega mišljenja razen bivšega pravosodnega ministra dr. Srskeča, o čigar akciji smo že poročali. Ne glede na to se kampanja časopisja nadaljuje. Vse časopisje je mnenja, da je ta potreba nujna in da jo je treba čim prej izvršiti. Z ozirom na to misli časopisje, da bi bilo treba takoj po sprejetju proračuna ustvariti možnost sporazuma vseh večjih strank zato, da bi se ta važna stvar čimprej mogla izvesti. Kakor znano, je zato po ustavi potrebna v skupščini dvetretjinska večina, če se hoče, da iniciativa za spremembo pride iz skupščine. Sicer je iniciativa v kraljevih rokah. Za takšno spremembo so potrebne nove volitve. Ravno z ozirom na to navedeno tehnično stran so nekateri mnenja, da ta akcija ni pravilna, ker stojijo pred narodno skupščino tako važni gospodarski problemi, da bi mogla ta naglica pri reševanju teh važnih vprašanj samo škodovati. Vsekakor pa je zanimivo, da se je s tem zelo važnim problemom pričelo baviti tudi belgradsko časopisje, ki doslej ni hotelo niti slišati o kaki spremembi ustave in je vsako misel na to energično odklonilo in jo čisto celo označevalo kot protidržavno.

Nabava kablov

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Poštni minister je razpisal za 5. maj licitacijo za nabavo in zgraditev kablov, ki jih bo naša država zgradila v zmislu mednarodnih poštних konvencij, z vsemi evropskim središčem. Ti kabli bodo stali našo državo 800 milijonov dinarjev. Kakor znano, se je svoječasnno glede nabave teh kablov razvila v javnosti živahna debata. Pričakovati je, da se bo to vprašanje uredilo, kakor to zahtevajo državni interesi.

Novo zvišanje podpore za Slovenijo.

Belgrad, 20. marca. Pri razdeljevanju podpore za pasivne kraje je dobila Ljubljana, oblas 2 milijona, mariborska pa 800.000 Din.

Verski boji na Erdel'skem

r Belgrad, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Iz Bukarešte poročajo: Na Erdel'skem je prišlo do velikih neredov v zvezi z interkonfesionalnim zakonom. Grško-katoliška cerkev na Erdel'skem se čuti s tem zakonom znatno prizadeto. Zato je organizirala v vseh večjih mestih protestne manifestacije proti temu zakonu. V mestih Targa in Bureš je okrog 5000 grško-katolikov manifestiralo pod vodstvom duhovnikov. Vojaštvo je poskušalo demonstracije preprečiti in je z bajoneti napadlo demonstrante. Pri tej priliki je bilo ranjenih okrog 15 duhovnikov, eden od teh smrtno. Vesti o teh spopadih so izzvale v političnih progih zelo mučen vtis. Notranji minister je izdal naredbo za strogo preiskavo.

Gajda

v Praga, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Gajda je pri vrhovnem upravnem sodišču vložil pritožbo proti razsodbi disciplinarnega preiskovalnega odbora, po kateri je Gajda izgubil svoj generalski čin.

treba predolgo čakati, na spoznanje, da je treba tudi v političnem življenju poštenja. Tisti, ki vabijo SLS na »skupen in složen nastop«, v Belgradu na najbolj prostaški način napadajo dr. Korošca, Slovence, prečana. Tisti, ki so gojili leta in leta sistem Glavnjače, tisti, ki so ga sami ustvarjali in uporabljali proti ljudskim strankam, zahtevajo sedaj od našega notranjega ministra naenkrat čudežev. Tudi nedeljski shod dokazuje, da KDK do tega spoznanja še veliko manjka.

Pozno moli SDS kesanje. Zato v njeno spokorjenje ne verjamemo. Za hinavskega volka spokornika, ki bo ob prvi priliki spet skušal ogroziti vse, kar je slovenskega in ljudskega, bomo smatrali SDS toliko časa, dokler ne vidimo tudi spokornih dejanj. Konstatirati moramo, da takih dejanj žal do danes še nismo opazili.

Ljubljanska kreditna banka

Ustanovljena leta 1900.

Delniška glavnica:
50.000.000 Din
Rezervni zakladi ca.:
10.000.000 Din

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta
Podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.
Se priporoča za vse bančne posle.

Brzjavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon štev.:
2861, 2413, 2502, 2503

Halo!

Ali že veste, da pri vinu, čaju in kavi

„Desert“

najboljše pecivu se pravi.

Naročite je pri

Ani Rozman,
Jesenice-Fužine, Gorenjsko.

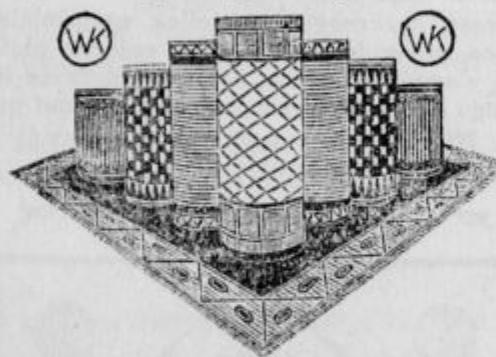
Občni zbor S. P. D.
podružnice v Mariboru

se bo vršil z običajnim dnevnim redom dne 30. marca 1928 ob pol 8 zvečer v Narodnem domu v Mariboru. — Odbor.

Pri „VEKA“ Maribor 15

dobijo se v vseh mogočih vrstah

preproge

kakor velur, axminster, kokus i.t.d.
v vseh velikostih in cenah.
Zahtevajte cenik in vzorce.

Šivalne stroje in kolesa

prvovrstnih tovarn dobite najceneje ter tudi na mesečne obroke pri

L. REBOLJ v Kranju

Zahtevajte nadaljnjih pogojev.

ZOLČNI KAMENKI

Interesantno brošuro o uspešnem zdravljenju žolčnih kamnov. Vam pošlje brezplačno lekarna pri Odrešeniku Praga II. Vyšehradská tř. Pišite ako!

Orožje

Browningi, pištole za strašenje psov, samokresi, puške, zaloge lovskih in ribiških potrebščin ter umetnični ogenj

F. K. KAISER,

puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6.

„Spectrum“ d. d.
Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
tvornica ogledal in brušenega stekla

Ljubljana VII

Medvedova ulica 38, telefon 343

Zagreb, Beograd, Osijek. Središnja: ZAGREB
Zrcalno steklo, portaino steklo, mašinsko steklo 5—t mm. ogledala, brušena v vseh velikostih in oblikah kakor tudi brušene prozorne šipe izbočene plošče, vsteklavanje v med. Fina. navadna ogledala.

Portland cement

Priporočamo naš prvovrstni naravni la portland cement svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

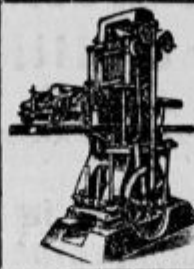
v sodčkih, juti in papirnatih vrečah; iz skladišča oddajamo tudi manjše količine.

SPLIT d. d.

za cement portland v LJUBLJANI.

Skladišče:

Masarykova cesta 23 (poleg Ranzingerja).

2 leti kredita

Vseh vrst

stroji za mizarje in kolarje

posamezno in v celoti z ali brez montir. motorja

Polnojarmeniki

Welker Werke J. Wachstein
Wien X., Laxenburgerstrasse 12

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI PROSPEKTE I.T.D., TODA SE NE MORETE ODLOČITI, V KAKŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V VSEH TEH VPRAŠANJIH VAM JE DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD, V KATEREM SO ZASTOPANE VSE MODERNE GRAFIČNE PANOGE VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO PO ZMERNIH CENAH. — PRORAČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRNOLIVNICA • K.V. GOVEZNICA

Bogastvo po pesku

pri izdelovanju: strešne opeke, zidne opeke, cementnih cevi, vodnih panjev, stebrov za ograjo, plošč za tlakovanje itd. Vsak sam izdeluje gradbeni material. V to potrebo stroje izdeluje: **Gustav Hübner**, Maschinenfabrik, Wien XII., Wollgasse 12. Telefon B 34-36. Cenik št. 8 zastoji in franko.

GORENJCI!

Ne zamudite prilike in oglejte si veliko zalogo novodobnega spomladanskega blaga za ženske in moške obleke pri

Vinko Savniku v Radovljici

Cene najnižje! Pripravi se!

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo dežnikov, solčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Pozor!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem v Ljubljani, Orlova ulica št. 7, na novo otvoril svoj

krovski obrt

ki ga bom izvrševal z največjo točnostjo po najnižjih cenah. — Na zahtevo dobavljam tudi tozadnji vsakovrstni material.

Za cenjena naročila se toplo priporočam.

Jožef Elikan,
krovski mojster.

Najpriljubljenejša in najboljše kolesa so tudi leta 1928 znamka

AIGLON

iz prvovrstne francoske tovarne.

Cene brez konkurence.

Pred nakupom si oglejte kolo AIGLON.

Katalogi in ceniki na zahtevo brezplačno.

Zastopstvo: **Viktor Bohinec,**
Ljubljana, Dunajska cesta štev. 21.

Svarilo. Opozarjamo, da Japelj Anton ni več naš prov. potnik. Zaradi tega ni upravičen sprejemati naročila ali naplčila za našo tvrdko. Eventualno mu plačanih zneskov nikakor ne pripoznamo. — Ponovno opozarjamo na to, da se morajo naši potniki izkazati z našim pooblastilom, iz katerega so razvidni vsi prodajni pogoji. — **SPECIALIMPORT SLANOVEC & CO.,** veletrgovina oljnatih slik na platnu — Ljubljana, Vegova ulica št. 8. 2241

Trstie

za strope

izdelujem z najmodernejšimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljam v vsaki množini po najnižji ceni.

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22. Telefon 2513.

Razglas

Dva nova sejma, kramarska in živinska, sta dovoljena v občini Šmarino ob Paki, Savinjska dolina, in sicer se prvi vrši dne 22. marca, drugi pa 11. novembra vsakega leta.

Posebno ugodno, ker je sejmišče oddaljeno od železniške postaje samo 3 minute.

Zupanstvo Šmarino ob Paki.

Kostanjeva drva

za tanin in smrekovo skorjo oziroma črso plačujem po najugodnejših dnevnih cenah in proti takojšnjemu, na željo akreditivnemu plačilu.

Ernest Marinc, Celje,
Zrinjskega ul. 4. Telefon interurban št. 136

OGLAS

Dne 29. marca 1928 se vrši v Donjem Miholjcu, Slavonija, velik letni cvetni živinski sejem.

Prižene se mnogo živine, prašičev in konj. Nakladalna postaja v mestu.

Poglavarstvo trgovišta Donji Miholjac.

Načelnik: Ing. Suhopoljac v. r.

Veselite in koristite se v hiši

če si nabavite šivalni stroj

znamke

Gritzner in Adler

v izbiri

najkрасnejših oprem

samo pri

Josip Petelincu

Ljubljana

blu Prešernovega

spomenika

15 letna garancija

Pomk vazenja brezplačen

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzo av. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Stanovska opredelitev podeželskega ljudstva

Ko smo se pred kratkim menili o tem, kako se Ljubljana širi, kako se je zlasti proti St. Vidu razširila, da prav za prav sega že do St. Vida, je pripomnil prijatelj: »Ljubljana se tamjenja, kjer se Kranj pričinja.« Pa je nekaj resnice v tem, poglejte samo zjutraj po gorinskem vlaku, od kako oddaljenih postaj prihajajo ljudje na delo v Ljubljano in kako nasprotno prav do Ljubljane na vseh postajah vstopajo tovarniške delavke za pot v Kranj.

Današnja kmetiška vas

Če pregledujemo strukturo vaškega prebivalstva, vidimo takoj, da so pravi kmetijski domovi, v katerih se vsi prebivalci ukvarjajo samo s kmetijskim delom, postali že redkost. Vendar se ne more trditi, da se je vas proletarizirala. Prevladuje neka prehodna mešanica, pol kmet — pol delavec.

Tudi pravi industrijski delavec danes vsled stanovanjske miselnosti ne odhaja več kot izgnanec za vedno iz rodne vasi v delavski center, ampak ostane lepo doma, kjer se vedno lažje najde stanovanje za silo, kakor v natrpanih delavskih kasarnah, in se vozi z vlakom, avtom ali kolesom dnevno na delo.

Zato spada sedaj poleg stanovanjske akcije med najvažnejše socialno politične naloge skrb za zboljšanje prometnih sredstev.

Te razmere so vplivale tudi na stanovsko zavest. O kaki stanovski kmetijski ošabnosti ni več sledu. Vaška javnost se prav nič ne razburja, ko se može hčere trdnih kmetov na kajže in med delavce. Delavec z malo pokojnino je pa kar ideal za moštveželjna dekleta z največjih gruntov. Take vrste žaloigre vidimo sedaj samo še na odrin in v povestih, ki spadajo med zgodovinske.

Tudi razmerje kmetijskih gospodarjev in gospodinjo do poslov ni prav nič več gospodavalno. Kako tudi, gospodarju in gospodinjji navadno primanjkuje denarja, dočim si hlapec in dekla od razmeroma lepe plače lahko nekaj prihranila. Običajno se pa posli mnogokrat lepše kakor gospodarji in gospodinje. Tako tudi mora vsakdo pritrditi, da so industrijski delavci in njihove družine vsaj tako dobro oblečene kot kmetijske, če ne boljše. In če ne priznamo, da gre kmetu navadno bolj trda za denar kot delavcu, moramo vsekakor priznati, da je za delavca socialno zavarovanje taka prednost, da je pri kmetu ne odtehta zlepa kaka stvar.

Polom socialističnih teorij

Taka približno je slika sedanjega momenta napredujoče industrializacije. Število pravega samo kmetijskega stanu pada, za družabni ugled ni več odločilna posest, ampak višina dohodkov. Ne prehaja pa kmetijski stan med proletarce, marveč se širi bolj mali posestnik, ki je obenem delavec. Stanovsko nasprotstvo se ne postruje, rajše ublažuje.

Ob tej priliki je zanimivo spomniti na razvoj stališča socialno demokratične stranke napram malemu kmetu.

V začetku je socialna demokracija uporabljala za agrarno vprašanje isto merilo kot za razvoj industrije. Malega kmeta je smatrala za obsojenca kot malega obrtnika, češ, da sta samo na potu v razvoju velikega kapitala. Po njenem mnenju bi se moralo poljedelstvo čim preje industrializirati in bi šele industrializirano poljedelstvo moglo toliko producirati, da bi vse ljudstvo pridobilo zmisel tudi za idealne cilje.

Njihovi voditelji so z Beblom vred priznali sicer, da živi mali kmet slabše kot pes, da se ne more dvigniti in da postane radi tega kulturno ovirajoč element. V isti sapi pa so poudarjali, da bi mogel delati za njegovo ohranitev samo, kdor ljubi nazadnjaštvo. Človeški napredek zahteva nujno, da ta stan izgine.

Polagoma šele so med revizionistično strujo socialne demokracije nastopili uvidennejši možje, ki so kritično obdelali to omejeno stališče in zahtevali, naj tudi socialna demokracija prizna pameten agraren program, med prvimi zlasti Edvard David in dr. Artur Schulz. Za silno ostro borbo so jima dalec približali Blochove Sozialistische Monatshefte.

Zlasti proti ugotovitvam Arturja Schulza je dvignilo celokupno socialistično časopisje velikanski hrup. Očitati so mu, da je njegov spis gladka negacija njihovega programa, da sploh ni socialist in ne znanstvenik, ker priznava socialističen gospodarski red za industrijski panog, pred kmetijskim gnojiščem pa se ustavi. Po njegovem naj ostane kmet lastnik svojega zemljišča, kakšno nezmislno socialistično gospodarstvo bi bilo to. Da torej pljuje na njihov program in ga meče na gnojišče, pa se vseeno imenuje socialen demokrat.

Zmaga krščansko socialnega naziranja o kmetiškem stanu

David in Schulz sta umrla, ideja, ki sta jo zastopala, pa je zmagala na celi črti v socialno demokratiški stranki. V zadnjih letih leta sta avstrijska in nemška socialna demokratska stranka sprejeli poseben agraren program, ki sloni popolnoma na načelih, ki sta jih propovedovala ta dva moža. Mali in srednji kmet je priznan kot vreden, da se sprejme kot enakopraven sodrug poleg industrijskega delavca v socialno demokratsko stranko. Stranka mu prizna in obeta socialno politično zaščito. Samo veleposestva naj se razlaste; vendar niti v tem pogledu ni stranka ozko-grudna. V Prusiji se prizna kot veleposestvo šele posestvo 750 ha. V Avstriji mera ni maksimirana. Brezpogojno se prizna lastnina posestva posestnikom, ki morajo tudi sami telesno delati. Nekoliko težave dela še vprašanje carinske zaščite za kmetisko delavski zašlužek. Vendar je že sedaj čisto jasno, da sčasoma pojde tudi to.

V malokaterem oziru se je socialna demokracija tako temeljito spreobrnila kakor v agrarnem programu. Njen sedanji program je popolno nasprotje tega, kar je prvotno trdila.

Malega kmeta je prej preklinjala, sedaj ga hoče blagoslovljati. Sedaj bi seveda samo še rada, da bi tudi mali kmet njej nasproti tako temeljito revidiral stališče, kakor ga je ona proti njemu. To pa ne gre tako gladko. Zato se v njihovem časopisju vrste članki o tem, kako bi se pridobilo podeželsko ljudstvo za stranko. Primeri: Der Kampf I. 1928, I. zvezek: Hans Lager (Klagenfurt): Der Kampf um die Seele des Landvolkes, in III. zvezek Ernst Winkler: Die Gewinnung des Landvolkes, ter Johann Hirsch: Aufgaben der Landagitation.

Kakor je napredujoča industrializacija zvelirala podeželsko prebivalstvo, tako hoče socialna demokracija, ki hoče iti vzporedno z duhom časa, pravočasno premostiti dolgo časa umetno večani prepad med delavstvom in kmetom, ker ve, da brez kmetijskega stanu ni zmage njenega programa. Tudi Rusija je dala velik nauk.

Kmet in razredni boj

Zelo značilno za našo samostojnost in samoniklost je dejstvo, da hodimo pri nas nasprotno pot. Našim ljudem se hoče po sili vbiti v glavo, da si interesi podeželskega delavstva in kmetijskega stanu diametralno nasprotujejo. Stanovsko politično razcepitve skušamo izvesti do skrajne doslednosti. Vsakega poslanca hočemo imeti točno opredeljenega, ali je zastopnik kmeta ali delavca. Resni politiki prepričujejo mladino, da trajno ne bi mogel iskreno zastopati istočasno kmetijskih in delavskih interesov. To akcijo vodimo z uspehom. Po deželi nastopajo poleg list zgornjega in spodnjega konca sedaj liste »Kmetijske zveze« in »Delavske zveze« in vodijo ostro dosledno borbo. Naravno je, da pri praktičnem političnem delu ni bistvenih spornih vprašanj, marveč se javljajo samo nebitvene, krajevne, slučajne razlike. En pomen ima ta stanovska opredelitev. Različnim neutrujenim osebnim ambicijam je jako prikladna lestvica, da splezajo na vidno mesto.

Kakor vsak nestvaren pojav, bo seveda tudi ta po sili cepitev pri naših treznih političnih delavcih izgubila kredit. Tembolj, ker naš kmet ni kazal niti v preteklem času tiste politične konservativnosti, ki je drugod odbijala in ki je bila tudi delen razlog za tako ostro opredelitev socialne demokracije proti kmetijskemu stanu. Naši kmetje niso bili nikdar proti socialnopolitičnim akcijam. Spomnim pri tem na svoječasno afero s socialnim zavarovanjem. Prvotno so nasprotniki sicer množice nahujskali; proti, ko je pa pokojni dr. Krek ljudi poučil, je odpor kmalu ponehal.

Dr. Krek je ravno tudi podal najlepši dokaz, da je mogoče iskreno zastopati koristni obeh stanov. Še danes bi bilo težko reči, ali je bil bolj zastopnik delavca ali kmeta. Bil je pač zastopnik našega malega delavnega človeka. Skoro čudno izgleda, kako smo mogli pri tako vneti stanovski politični cepitvi njeni pozabiti.

Učiteljske vesti

Stalno so nameščeni v mariborski oblasti naslednji učitelji(ce) (štev. 1 pomeni upraviteljsko mesto, št. 2 učiteljsko mesto):

Okraj Murska Sobota: Aladar Veržet, Hodoš 1; Vasilav Benkovič, Murska Sobota 2; Stefan Poredos, Pertoča 1.

Okraj Celje: Adolf Arzenšek, Dramlje 2; Metod Škerjanc, Griže 2; Silvester Košutnik, St. Pavel pri Preboldu 2; Matija Tomažej, Petrovče 2; Marija Cimperman-Stanek, Polzela 2; Milena Beg, Smartno v Rož. dolini 2.

Odol je ustna voda, ki si je priborila pot po vsem svetu in zavzela v vseh deželah sveta prvo mesto. ODOL, samo ODOL vsebuje izredno lastnost, da impregnira sluznice v ustih s tanko antiseptično površino, ki ima moč usta obdržati še nekaj ur po uporabi pred nevarnim uplivom bolezni. To je trajajoči učinek, ki se nudi le tistim, ki Odol dnevno uporabljajo. Odol nudi trajno popolno varnost pred nevarnimi bacili, škodljivimi zobovju in zdravju.

Samo ena kapljica v malo vode povzroči čarobno prijeten okus, osveži in očisti zobovje.

Odol se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in bencinah.

Okraj Del. Lendava: Frančiška Poljanec, Gornji Lakos 2; Horvat Janko, Kapeca 1.

Okraj Dravograd: Amalija Sorre, Sv. Ožbald ob Dravi 2; Miloš Ledinek, Crna 2; Ljudmila Dolenc, Mežica 2; Olga Roje, Vuhred 2.

Okraj Gornji grad: Alfred Sebel, Bočna 1; Stanko Vičar, Mozirje 2; Zorko Kotnik, Rečica ob Savinji 1; Stanko Teržak, Smartno ob Paki 2.

Okraj Konjice: Rudolf Podlogar, Konjice 2; Amalija Podgoršek, Konjice 2.

Okraj Ljutomer: Josip Mislaj, Stara cesta 1; Franja Schneider, Gornja Radgona 2; Andrej Horvatič, Sv. Duh na Stari gori 1; Nada Jenčič, Mala Nedelja 2; Josipina Mislaj-Birša, Stara cesta 2.

Okraj Maribor desni breg: Marija Kunelj-Sket, Fram 2; Franja Vauptič, Hoče 2; Josipina Borštnar, Podova 2; Marijeta Drassal, Slivnica 2; Alma Mulej, Studenica 2; Likar Marija, Ruše 2.

Okraj Maribor levi breg: Kodrič Rudolf, Maribor, pom. uč. 2; Vekoslav Spanger, Lajstersberg-Krčevina 2; Josip Križnič, Sv. Duh 1; Ivan Hlebec, Sv. Križ 1; Marta Elsnik, Sv. Križ 2; Avgusta Zlgart, Sv. Lenart v Slov. gorah 2; Katarina Robnik, Sv. Martin 2; Ivan Cvetko, Sv. Peter 2; Radovan Jaut, St. Rupert 1; Angela Jaut-Kristl, St. Rupert 2.

Okraj Ptuj: Mirko Kosi, Sv. Barbara v Halozah 1; Mirko Kosi, Sv. Barbara v Halozah 1; Zvonko Predan, Majperg 1; Franja Predan-Mihelič, Majperg 2; Ivan Geč, Sv. Marijeta 2; Ana Brumen, Sv. Miklavž 2; Janez Hartman, Nova cerkev 1; Hudalet-Matela Hedvika, Nova cerkev 2; Oskar Hudalet, Nova cerkev 2.

Okraj Slovenjgradec: Rudolf Macarol, Šotanj 2; Ivan Teuerschub, Šotanj 2; Marija Jugovič, Velenje 2.

Okraj Šmarje: Ivan Slave, Kozje 1; Maks Kos, Buče 1; Valentin Frece, Koprivnica 1; Justina Frece-Sotošek, Koprivnica 2; Ljudmila Stadler, Kozje 2; Jožica Karničnik, Sv. Križ 2; Marija Ogrizelj, Pristava 2; Kravarič Janko, St. Peter 1.

V soboto (21. t. m.) ob 3 popoldne v operi
ŠEKSPIRJA: JULIJ CAZAR
Igrajo dijaki 1. drž. gimnazije.

Maria Guerrero:

Blondinka

M. G. je pred nekaj časom v starosti 60 let v Madridu umrla. Bila je najboljša španska igralka iz polpreteklega doba. Kot učenka Bolduna in Mendose Tenorio je zaslovela daleč preko meje Španije.

Mi ne boste verjeli, Blasco, če vam povem, da sem sama kot šestindvajsetletna doživela odlomek skrajno napete drame, ki je vaša zgodba v primeri z njo le blesta storijska.

Bilo je leta 18... Tisti večer sem bila prosta, zakaj prišla je neka sloveča angleška igralka, lady C. v Madrid, da nastopi pred španskim dvorom. Dajali so Shakespearijevega Othella in ker sama nekoliko razumem angleško, me je stvar kot igralko, ki je tedaj že nekaj pomenila, še bolj interesirala. Bila sem v tretji loži na desni. Namenoma sem sedla na zadnji sedež, da sem bila bolj v temi. Zelo rada sem namreč opazovala poleg odra, kjer me je zanimala samo tuja igralka, tudi publiko. Oni večer me je zlasti prevzela neka mlada lepota, ki se je sklanjala preko ograje svoje lože, nedaleč od moje in napeto sledila igri. Bila je blondinka tiste očarujoče miline s snežnobelo poltjo, ki nas rojene Španke vedno nekako vznemirja, morda bi pravilneje dejala, napolnjuje z rahlo zavistjo, ker slutimo pod to belo kožo in krasnimi lasmi daljšo mladost, trajnejšo lepoto nego je naša. Lasje, dobro vem, so bili spleteni v grško kito, ki je segala globoko na tilnik. Vrat, silno vitek, je bil trikrat ovit z nizom biserov, nenavadne velikosti. Njena leva roka, ki je trudno visela preko zametnega obroba, se mi je zdelala nepopisno sladka. V napetem 4. dejanju sem skoro pozabila na blondinko in gledala zgolj na oder. Priznati moram, da je Angležinja dobro igrala, zlasti je bil simpatičen

njen izraz neke tihe, njej sami neumovne udanosti do Othella. V obraz ni bila posebno lepa, pač pa je imela zelo lep stas in prijeten, brezhiben glas. Pred petim dejanjem je bila pavza nekoliko daljša. Tedaj sem opazila za hrbtom blondinke mladega moža z obrazom, ki se je zdel v profilu kakor iz bron izrezan. Za kratek hip se je ozrl proti moji loži in tedaj sem opazila nad desnim očesom veliko rdečo liso, ki je močno kazala njegovo izrazito moško lepoto. Nekaj malega je govoril z blondinko, ki pa je le leno odgovarjala in nekako nestrpno čakala nadaljevanja.

Danes sem prav tako uverjena kot tedaj, da sleherni človek nekako podzavestno sili tja, kjer se bo zanj odločilo kaj važnega. Taka je bila ta blondinka. Pri početku petega dejanja je njena levica začela nervozno trepetati in pri drugem prizoru, ko Dezdemon v svoji spalnici pričakuje Othella, se je naravnost krčevito prijel obrobka. Ko Othello vpraša Dezdemon: »Have you pray'd to night, Desdemona?« (Ali ste molili to noč, Dezdemon?) nisem več gledala na oder, temveč le še v polrazsvetljeni obraz lepote. Saj sem na obrazu brala dobro igro Angležinje! Te oči, povem vam, so zle s tako grozo, da je mene jela obhajati rahla zana. In ko Dezdemon vpraša: »Talk you of killing?« (Ali me mislite umoriti?) in Othello odgovori mrzlo, hladno, rezko in v neizprosni krutosti: »Ay, I do.« (Da!) in Dezdemon pol vzdihne, pol v onemeli grozi krikuje: »Theu heaven Have mercy on me!« (Potem se me usmili, nebo), še Othello trdo pristavi: »Amen with all my heart« (Amen, iz celega srca!) — tedaj je bil njen obraz od groze čisto izpušen. Cutila sem, sedaj nastopi nekaj usodnega... V tem hipu se je začel zamolkel krik. Senca za blondinko je izginila. Čemur se pa najbolj čudim, nobene panike ni bilo, razen kratke pavze in nekaj pridušenih vzdikov groze, sicer je ostalo vse

mirno. Jaz sem v hipu vedela dramo mlade blondinke.

*

Listi so drugi dan poročali z veliko reklamo o sijajnem uspehu gostujoče Angležinje in o samoumoru mladega kolonijskega častnika, ki je ustrelil namesto nezveste Dezdemone samega sebe.

No, in — — —?

Nič posebnega več, Blasco, nekaj let pozneje sem brala v nekem listu, da je blondinka — ime sem si seveda točno zapomnila — v neki blaznici umrla. Igrala je vedno soloseceno Dezdemon v petem dejanju. Kar me je zelo ganilo. V srednjem veku bi bila odšla v samostan in tam v miru umrla.

M. Zoščenko:

Boln'ki

Človek je dokaj čudna žival. Težko, da bi izhajal od opice. Zdi se mi, da se je stari Darwin malce vrezal v temle vprašanju. Človek ima namreč, če tako rečem, popolnoma človeška dejanja. Ne kažejo, veste, nobene sličnosti z živalskim svetom. Če se tudi živali pogovarjajo v kateremkoli narečju med seboj, ne verjamem, da bi lahko imeli razgovor, kakor sem ga slišal sinoči:

To je bilo v mestni bolnici med sprejemnimi urami. Grem namreč enkrat na teden redno na notranjo kliniko k dr. Ponomarovu. Prav pаметen, vreden zdravnik je ta doktor. Peto leto se že zdravim pri njem, pa je vse v redu: bolezen se ne poslabša.

Prišel sem torej v bolnico. Dobil sem štev. 7. Kaj hočem, čakati moram. Vsedem se na klop na hodniku in čakam.

Čul sem, da se pogovarjajo bolniki v čakalnici med seboj. Prav tih razgovor je bil, polglasen, ne, kakor, da bi kdo koga lasal. Nek oče, precej zabuhel, v kratki suknji, je rekel sosedu:

— Beži, pokora, mar je tvoja kila — bolezen! Še piškavega oreha ni vredna tvoja bolezen. Jaz pa sem res bolan, to drži. Nikar ne misli, da sem zdrav, če imam debela lica. Obisti mi ne boš videl, prijatelj, in tam notri imam celo reč!

Sosed je nekoliko zameril in je rekel čemerno:

— Saj nimam samo kilo. Če bi le videl, kako bule imam!

Zajeten oče je rekel: — To je brez pomena. Nobeno bolezen ni mogoče primerjati z obistmi. Obisti so vražje.

Nato se je neka dama v svileni ruti na isti klopi nenadoma strupeno oglasila:

— No, kaj bi se postavljali z obistmi? Velika reč! Če hočete vedeti, imela sem nečakinjko, ki si je nakopala bolezen na obistih. Nič ji ni bilo — še likala je in šivala vsak dan. Kakšna bolezen je to, če ste tako debeli? Na tej bolezni že ne boste umrli!

— Jaz da ne bom umrl? Ali ste čuli? Pravi, da ne bom na tej bolezni umrl! Pa se ne bi vtikali v znanstvene medicinske pogovore, gospa, če tako malo razumete te reči!

Zenska je rekla: — Saj ne omalovažujem vaše bolezni. Ne rečem, da ni kar tako. Hočem Vam samo reči, da imam bolj resno bolezen kakor so Vaše obisti. Jaz imam raka.

Zajeten oče je rekel: — Rak. No, kaj pa za to? Raki so raznih vrst. Tudi take rake imamo, ki še lasu ne skrivijo človeku. Tak rak je lahko v šestih mesecih dober.

Ta nezaluzena žalitev je hudo pretresla ženo. Prebledela je, sklenila roke in rekla:

— V šestih mesecih — rak! No, vedela bi rada, kje si videl takšnega raka? Briga te bolezen, ko se ti maščoba cedi po gobcu!

Debeli dedec je nekaj hotel odvrtni užaljen ženski, a se premislil in se obrnil stran.

Ta trenutek se je nekdo zraven nasmehnil in vprašal:

S čim pa se pravzaprav bahate vsi skupaj? Bolniki so ga močje pogledali in so se postavili pred duri v vrsto.

Popolna kapitulacija SDS

V marsikaterem oziru je bil za Slovence nedeljski shod SDS in HSS na Taboru prav dobrodošel. Kdor je v Sloveniji še do zadnjega verjel, da sta Puceljeva in Žerjavova stranka dvojce, se je mogel v nedeljo na Taboru prepričati o nasprotnem. Kdor je do zadnjega verjel na trdnost programa katerekoli od obeh političnih skupin, je bil v nedeljo razočaran, kajti na lastna ušesa je slišal in z lastnimi očmi je videl, kako Radič in Pribičević popolnoma prostodušno ter neženirano tajita vse, kar sta še pred letom dni govorila in kar sta napravila dejani. V znamenju Radičevega preključanja nekdanjih njegovih srditih napadov na sbitinašč Pribičevića in Pribičevićevega zelo neodkritosrčnega kesa njegovih nekdanjih policijskih metod nad HSS je stal nedeljski shod na Taboru. Začuden ljubljanski volivci SDS so se po shodu tolažili: »No, saj je Pribičević držal itak figo v žepu, ko se je potoeval za Radiča.«

Ljubljanskemu štabu SDS gre vsekakor priznanje, da ima precej gledališkega talenta. Tako spretno je bilo vse zrežirano, vse preskrbljeno v naprej, da je moralo iti gladko. Bilo je preskrbljeno za cvetje, za klako ploskačev in za slavnosten sprejem.

Po sprejemu na kolodvoru ob 8. uri zjutraj, kjer sta pozdravila Radiča in Pribičevića vodstvi ljubljanske SDS in SKS, je vsa došla gospoda odšla najprej zajtrkovat v Kazino. Značilno je, da Pribičević ni imel nič upanja v svoj uspeh v Ljubljani, kajti pripeljal je s seboj cel vlak mladih, 20—25 let starih mladeničev iz Zagreba, pripravljenih za vsak slučaj, če Ljubljanci ne bi bili preveč »navdušeni«.

Velika reklama in pa senzacija, da bosta Pribičević in Radič govorila na enem in istem shodu, sta privabila na Tabor res veliko množico ljudi, med katerimi pa so bili Ljubljanci v znatni manjšini. Mnogo je bilo Hrvatov in Srbov, še več pa podeželske polinteligence, ki tvori glavni kader SDS. Med Ljubljanci pa so bili zopet zastopani pristihi vseh strank.

V enem oziru je drugače zelo spretna režija SDS odpravljala: V primeri z veliko množico poslušalcev je bilo razpoloženje dvorane le srednje. Poslušanja ali celo odobravanja je bilo razmeroma malo in če so govorniki povedali kaj posebno krepkega, je zaploskala komaj četrtina vseh navzočih, ostali pa so se držali rezorvirano.

O kakih 10.000 zborovalcih more pisati le časopisje SDS. V glavno dvorano na Taboru gre kvečjemu 3500 ljudi, zunaj pa jih tudi ni bilo več kot takih 500. Zunaj, na telovadnici so bili v znatni večini Pribičevićevi mladinci.

Iz Zagreba je prišla velika množica visokosolcev kot »naučna ekskurzija« pod vodstvom prof. Štetiča. Napolnili so cel vlak v Zagreb; morali so dodati še tri vagona, da so mogli vse prepeljati v Ljubljano. Vozili so se seveda za četrtinsko ceno.

Zborovanje je otvoril poslevoedeči podpredsednik g. Adolf Ribnikar, ki je opravičil odsotnost dr. Žerjave, češ, da je zadržan pri delu v finančnem odboru. Za predsednika zborovanja je bil določen predsednik SKS g. Pipan. Dejansko pa je vodil zborovanje dr. Kramer, ki je nato predstavil vse došle poslance HSS in SDS, 30 po številu. Sledili so pozdravi ljubljanskega župana dr. Puca, »morgorskega radičevca in nekdanjega federalista dr. Drlijeviča, vojvodinskega poslanca dr. Dragičevića, dalmatinskega Matijevića, Bosanca Celana, zagorskega radičevskega župnika Matice in končno še govor poslanca Ivana Puclja.

Gosp. Pucelj je v svojem kratkem, 10 minut trajajočem govoru naglašal, da so sedaj radičevci in esdesarji tudi v Sloveniji složni, nato pa je izjavil, da se sedanja vlada v Belgradu drži le še s pomočjo dr. Korošca in dr. Spahe. Dr. Korošec zato podpira današnjo vlado, da njegovi prijatelji v Sloveniji lahko preganjajo svoje politične nasprotnike. Dokazov za to trditve g. Pucelj seveda ni navedel.

Nato se je oglašil k besedi voditelj vse »kmet-sko-demokratske koalicije« g. Stjepan Radič. Govoril je po svoji navadi brez kake logične zveze med posameznimi stavki, skakal od enega predmeta do drugega, vse skupaj pa zabellil z več ali manj posrečenimi dvotipi. Ker je govoril tiho, so ga razumeli le časnikarji na odru in pa najbližji poslušalci. Najbolj se je razjezil, ko je govoril o inozemskem posojilu naše države. To posojilo po Radičevem mnenju ponižuje našo državo na stopnjo Turčije pod Abdulom Hamidom. KDK ne gre v Vukičevićovo vlado pod nobenim pogojem. Radič se je proti koncu svojega govora še trdno zabljudil, da se s Pribičevićem nikoli ne razide. Na vsak način pa bočeta Radič in Pribičević dobiti večino v parlamentu in v vladi. Je pa Radič tudi fino zakrnil SDS-arje, ki so zdaj popolnoma pod njegovo komando.

Pribičević je čutil najprej potrebo, da je opravičeval svoje sodelovanje z Radičem in, kakor je sam priznal, »atrakcije«, da govori na istem shodu z Radičem. Bil je pri tem precej neroden in mu je pomagal iz zadrege Radič s svojimi dvotipnimi medklci. Pribičević je seveda proti »popovskij komandir« v državi. Dr. Korošec ima zgodovinsko zaslug, da je leta 1918. osnoval »Narodni svet« v Zagrebu (proti kateremu je najbolj ostro nastopal ravno Radič), sedaj pa je napravil zgodovinski »zločin«, da je šel skupno z radičali. Nato je Pribičević ostro napadel naše zunanje posojilo. Z radičevci so si bili »viteški nasprotniki«. Ko je povedal, da so sedaj za »depolitizacijo« državne uprave, se je skromen slovenski učitelj, ki je od daleč poslušal Pribičevića, trpko nasmehnil, kajti za Pribičevićem hrbtom je opazil dr. Pavla Pestotnika, bilnega gospodarja na Taboru in bivšega prosvetnega šefa pod PP vlado. Še o zagarantiranju razširjenja lokalnih avtonomij je govoril Pribičević, čeprav sta stala poleg njega dr. Puc in gosp. Turk, ki ju je proti volji večine ljubljanskih volivcev postavil leta 1923. za ljubljanske gerente mestu odstavljenega župana dr. Periča.

Med Pribičevićevim govorom so zunaj govorili še nekateri drugi govorniki, dokler jih ni prišel s svojimi dvotipi zabavati Stjepan Radič.

Komičen prizor je bil, ko sta dva najeta Ljubljanska iskala Pribičevića, da ga dvigneta na rama.

Vrhunec vse predstave je bil zaključen sprejeto od Tabora do Kazine. V prvi vrsti so korakali Pribičević, Radič, dr. Puc in Turk, v drugi pa g. Pucelj in dr. Kramer, zastavo pa je nosil nek Hrvat. Za njimi je korakal zamajljen nekdanji urednik »Avtonomist« g. Prepeluh, nato Urek in ostali radičevski in samostojnodemokratski poslanci, tudi dr. Vilder in g. Krizman. Obema se nekoč najbrže sanjalo ali, da bosta nekoč morala slediti Stjepanu Radiču. V Kazini je bil obilgaten banket. Tu pa so jih motili pri banketu v Ljubljano pripeljeni hrvaški klakerji, ki so zahtevali, naj jim Pribičević in Radič še enkrat govorita. Njihovi želji so ustregli, povzhu pa so morali poslušati še g. Turka, dr. Kramerja in druge. Banket je trajal vse popoldne. Stjepan Radič in dr.

Pernar sta se odpeljala ob 5. uri popoldne z avtomobilom v Zagreb, sledili so jim ob 8. uri zvečer z vlakom ostali poslanci.

Tako približno so se izvršila vsa nedeljska predstava KDK v Ljubljani. V ponedeljek o njej že nihče več ni govoril. Zapustila ni za seboj nobenega drugega vtisa, kakor da so voditelji KDK javno izmolili kes nad svojo desetletno centralistično, hegemonistično in antidemokratsko teroristično in oportunistično politiko in priznali, da je vodila edino pravo politiko v državi od leta 1918. dalje — SLS.

Opazke posebnega poročevalca k shodu KDK

Vtis smo dobili, da je šlo obema strankama, tako SDS kot SKS, predvsem za konkurenčno prireditve, ki naj bi pokazala, kdo je v Sloveniji prav za prav danes vodilen element med »naprednjaki«. Kdo je imel večji interes na tem shodu? Gotovo da stranka SDS, ki je pod slavnim vodstvom cekinastega režima dovedel Slovenijo na rob propada in ki danes išče za vsako ceno izhoda iz politične zagate, v katero je zašla tekmo zadnjih let, odkar Belgrad noče več Pribičevića za ministra Glavnjače, a Žerjava ne več za ministra šum in rud. SDS je bila prisiljena iti v koruzni zakon z Radičevco stranko, ker ji drugega ni preostalo od dne, ko se je up na Davidoviča popolnoma podrli. Legitimirati je morala ta zakon z Radičem pred svojimi volivci, ki jim je vedno pripovedovala v časopisju, da — Korošec zleti iz vlade in pridejo zopet sladki dnevi režima PPZ z vsemi dobrotami orjunaških metod. Razočaranje je bilo nad Belgradom toliko, da je SDS pozabila na vse svoje grdobije proti Radiču in ga kot rešitelja domovine postavila na prvo mesto v sokolski dvorani... Zato pa edinstvo, sloga na shodu le ni bila tako velika, kot se je naglašalo v svet, na shodu in pri banketu. Opazilo se je, da vlada med SDS in SKS težka rivaliteta za prvenstvo v Sloveniji. Poučeni pa trde, da je isto tudi v Hrvatski, kjer misli Pribičević izpodnesti tla Radiču, kar pa Stipica dobro ve in je to tudi naglasil na shodu, češ, da morejo Slovenijo rešiti le v slogi in da je »dr. Kramer siguran samo kad Stipa i Svetozar stoji zajedno«. (»Novosti«, »Jutarnji list« — »Jutro« pa tega stavka nima v poročilu!) — Da, le če Radič s svojo stranko podpre Pribičevića in Žerjave, je upanje, da se šanse SDS popravijo v toliko, da bi po Radičevi milosti zopet prišla v bližino vladnih jasl in onih drobtinice, ki jih Radič odklanja, a Pribičević in Žerjav v dnu srca visoko cenita od nekdanj...

Na shodu samem se je opazilo, da je stopila SDS precej v ozadje v zavesti, da je brez Radiča in Puclja danes popolnoma brezpomembna stranka, ki ji je usojeno, da popolnoma propade, če se je ne usmili tisti Stipica, kojega slika je »Jutro« prinesel njega dni, kako ga Pribičević policaj vleče izpod postelje... To dejstvo so objektivni poročevalci, tudi oni iz Belgrada in Zagreba, v intimnem pogovoru naglasili, dasi tega niso javnosti sporočili iz gotovih vzrokov. Po mnenju vseh mirnih opazovalcev je bil na nedeljskem zborovanju položaj Radiča neprimerno bolj dominanten kot pa oni SDS voditelji, zlasti Svetozar Pribičević. To se je moglo takoj ob vstopu v dvorano opaziti, ko so klici »Živijo Radič!« bili obilnejši, bolj učinkoviti kot pri pojavu Pribičevića.

Mejnik

»Jutro« je označilo nedeljski shod za mejnik. Je res mejnik v zgodovini SDS. To pot so si demokratije prvič upali v Ljubljani nastopiti pod zaščito omladincev iz Zagreba in okolice, to pot so mesto ljubljanskih volivcev SDS korakali v sprejeto Hrvatske in je Hrvat nosil zastavo. Tako je Radič — manifestiral svojo okupacijo SDS in SKS in postavil jima mejnik — do tu in ne dalje. — Po nedeljskem shodu pa je tudi edina SLS ostala še slovenska stranka.

Nove resne demonstracije v Atenah

v Atene, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj so se demonstracije ponovile. 2000 delavcev je v sklenjenih vrstah korakalo skozi mesto in pri ministrstvu za notranje zadeve predrho policijski kordon, tako da so se množice vsule proti poslopu ministrstva. Policija, katero so obmetavali s kamenjem, je morala rabiti orožje. Dva policista in nekoliko demonstrantov je več ali manj težko ranjenih. Demonstranti so se razšli, več jih je pa bilo aretiranih.

Francoska razstava v Atenah

v Atene, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Predsednik republike admiral Konduriotis je danes slovesno otvoril francosko industrijsko razstavo. Razstave se je udeležilo 1200 francoskih tvrdk, ki so razstavile po večini francoske modne predmete, dočim je ostala industrija le malo zastopana.

Italijanski poslanik v Pragi izmenjan

v Rim, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Dosedanjega italijanskega poslanika v Pragi komendatora Gabriela Preziosija, ki je prestavljen v Bukarest, bo zamenjal grof Luigi Vannutelli. Rey.

Razprava o razorožitvi

v Zeneva, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Današnja seja razorožitvene komisije se je začela z izjavama italijanskega generala De Marinija in francoskega zastopnika grofa Clausela, ki sta oba soglasno in očitno po poprejšnjem domenu naglašala, da moskovski razorožitveni program sicer lahko zajamči vojaško varstvo sveta, ne pa tudi geografičnega, gospodarskega in socialnega varstva, katerega so narodi tudi potrebni. De Marini se je izjavil za sprejem ruskih predlogov, če bi Litvinov mogel razpršiti njegove pomisleke. V resnici pa je odklonil ruski projekt, ker ga je označil kot tako enotno celoto, da se more samo v celoti sprejeti ali v celoti odkloniti. Vojna se more odpraviti samo, če se popolnoma uniči ves vojni material do vojaških knjig in vojnih spominov. Rekel je: Nihče bi ne bil bolj pripravljen kot jaz, pritrditi temu načrtu, če bi le bil prepričan, da tudi res jamči mir. Kaj pa bi bila posledica, če se izvrši ruski načrt? Države, ki so bogate v sirovinah, zemlji in ljudeh, bi se zelo lahko zopet oborožile, če bi se jim zdelo potrebno. Kje pa ostane potem varstvo malih držav? — Grof Clausel, voditelj oddelka za Društvo narodov v francoskem zunanjem ministrstvu, je povedal isto z drugimi

besedami ter je pristavil še formalni pomislek: Razorožitvena komisija ima določeno nalogo, ki se opira na čl. 8 pakta Društva narodov, in od katere se komisija ne more oddaljiti. Tam pa je rečeno, da naj se razorožitev zmanjša za tako mero, ki je združljiva z varnostjo posameznih držav. — Opazila se je skoro pretirana prijaznost, s katero sta oba govornika, kakor tudi lord Cushenden odgovorila ruskim delegatom. Smehljaje in ljubeznivo so izpodbili podlago ruskemu načrtu za splošno in popolno razorožitev. Lord Cushenden je celo uro polemiziral proti načrtu konvencije, ki ga je predlagal Litvinov. Posebno dolgo je razpravljalo o predlagani protustanovi proti Društvu narodov, ki jo je imenoval sabotažo Društva narodov. Rekel je: Sovjetska vlada hoče zagotoviti mir z uničenjem vsega vojnega materiala. Prav dobro! Toda kateri mir, narodni ali mednarodni mir? Ali hoče odpraviti mednarodno vojno, ali tudi meščansko vojno? Dalje se je poslužil dokazovanja De Marinija in rekel, da bi po razrušenju vseh trdnjav in po odpravi vseh mej bili mali na rodi mnogo slabše in manj zavarovani napram močnim in velikim državam, kakor danes.

Češkoslovaška in sovjetska Unija obnovita pogajanja

v Praga, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Ruski zunanji komisariat je poslal voditelju ruske delegacije v Zenevo Litvinovu instrukcije, v kaki obliki bi se mogla začeti eventualna pogajanja za novo gospodarsko in trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško. Kakor piše oficijozna »Prager Presse«, je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš poslal Litvinovu v Zenevo sledeče pogoje, pod katerimi bi bila Češkoslovaška pripravljena, začeti nova pogajanja: 1. Sovjetska unija je pripravljena, priznati Češkoslovaški največje ugodnosti; 2. Češkoslovaški se dovolijo tranzitne olajšave in takojšnja sklenitev carinske konvencije z avtonomno tarifo; 3. v novi pogodbi se določi natančen kontingent uvoza in izvoza; 4. pogodbeni stranki se obvezeta skleniti konzularno konvencijo. Vprašanje priznanja de jure ostane odprto in ne sme biti predmet razprav. — Kakor doznava k temu moskovski dopisnik lista, ne zadevajo češkoslovaški pogoji razen točke 3 na nikake težkoče, eventualna pogajanja pa da se bodo v najkrajšem času začela in končala v Pragi. Litvinov je dobil pooblastilo, da izvrši potrebne priprave s češkoslovaško delegacijo v Zenevi potom direktnih razgovorov. Na ta način bi se mogel ustvariti med obema državama modus vivendi, ki bi se v ugodnem trenutku mogel nadomestiti s priznanjem de jure.

Zakaš so boljševiki zaprli nemške inženierie

v Moskva, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Moskovski listi objavljajo podrobnosti o protirevolucionarni zaroti v rajonu Sahti, vsled katere je bilo aretiranih 70 inženierjev, med nji-

mi 6 Nemcev. Kot glavna zarotnika se imenujeta dva brata Kolumb, bivša lastnika rudnikov in pozneje specialista v tamošnji upravi. Obdolžena sta, da sta kriva uničenja zelo dobrega rudnika in da sta otvorila drug rudnik, da oškodujeta sovjetsko državo, ter da sta bila v inozemski službi. Nemški poslanik je danes zopet interveniral za zaprte nemške inženierje in zahteval podrobna pojasnila o vzrokih aretacije. Prosil je tudi, da sme zaprte inženierje obiskati nemški konzul ali kak uradnik nemškega poslanstva.

v Moskva, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Z odrom na prekinjenje nemško-ruskih gospodarskih pogajanj smatrajo ruski listi in ostali ruski krogi, da je aretacija nemških inženierjev utemeljena s tem, da je tudi Nemčija pripravljena pridružiti se enotni fronti proti Rusiji, ki jo inspirira Anglija in jo želi francoski delničarji, ter se udeležiti gospodarske blokade sovjetske unije.

Monostrska afera izginja v pesku

v Praga, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Minister dr. Krofta, zastopnik zunanjega ministra dr. Beneša, je sprejel danes zastopnike češkoslovaških listov ter jih je informiral o monostrski aferi in o madjarsko-romunskem optantskem sporu. Dasi po ženevskem sklepu ni pričakovati dalekosežnih praktičnih učinkov, ker je odvzeta možnost natančne preiskave, se mora reči, da se je investigacijsko postopanje pokazalo za nezadostno. Glede optantskega vprašanja pa je omenil, da se ne more govoriti o romunskem ali celo češkoslovaškem porazu. Stvar ne bo vplivala na češkoslovaško agrarno reformo.

Tangerska konferenca

v Pariz, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Danes se je s slavnostnim zajtrkom na Quai d'Orsay začela tangerska konferenca, katere se udeležujejo Francija, Anglija, Španija in Italija. Razprave se bodo vršile tri tedne in ni pričakovati nobenih težkoč, dasi italijanski zahtev ni lahko spraviti v sklad z besedilom algceirskega akta. Kakor piše »Echo de Paris«, bo dobila Italija vodstvo higijenskega urada v Tangerju, sodnika v mešanem mednarodnem sodišču ter bo zastopana v policijski upravi po orožniškem častniku, dalje bo zastopana v kontrolni komisiji za demilitarizacijo tangerske cone ter bo končno dobila več zastopnikov v mestnem svetu. Govori se pa, da zahteva Italija še gotove koncesije v pravem marokanskem ozemlju, ki je pod francoskim protektoratom, kar bi lahko pomenilo celo izpremembe statusa v francoskih marokanskih pristališčih in otežkočenje francoskih kolonizacijskih del.

Woldemaras bo osebno vodil pogajanja s Polisko

v Kovno, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Litvanska vlada je poslala poljski vladi noto, v kateri naznanja Woldemaras, da bo osebno vodil litvansko delegacijo na pogajanja v Königsbergu.

Zlato za Italijo

v Rim, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Zlato v palicah za 3 milijone dolarjev, ki ga je italijanska vlada dobila v Ameriki za račun italijanske narodne banke, je bilo vkrcano na ladjo, da se prepelje v Neapel.

v Rim, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Nekli skupini katoliških fašistov, ki so te dni na letnem kongresu na novo prisegli zvestobo, je Mussolini med drugim izjavil glede odnošajev med cerkvijo in državo, da je upravičen »moški optimizem«.

v Milan, 20. marca. (Tel. »Slov.«) General Nobile je s svojim zrakoplovom »Italia« izvr-

šil trajen polet 22 ur ter je davi ob sedmih pristal blizu Milana. V ponedeljek ob devetih je bil odletel od Rima. Na odprtem morju se mu je posrečil poskus, vreči sidra. Ves ta polet je bil v zvezi z vojaškimi radio-postajami. Polet se je vršil kot glavna poskušnja za polet na južni pol.

Volivni boj za predsednika Unite se je pričel

v Newyork, 20. marca. (Tel. »Slov.«) Z volitve predsednika v Združenih državah se že vršijo prvi boji. V plenumu senata je nastala včeraj velika debata o volivni korupciji. Senator Borah je škandal z oljem imenoval najprostejšo goljufijo v javnosti, ki se je kdaj zgodila v ameriški zgodovini. Demokratski predsedniški kandidat Reed je ostro napadel Coolidgeja, Hughesa, Melona in Hooverja, v glavnem zato, ker so o škandalu z oljem molčali. Blaine je zahteval, da naj oni člani kabineta, ki so količkaj zapleteni v to zadevo, odstopijo iz razlogov čistosti. Borah je napovedal republikancem gotov poraz, če bodo kandidirali človeka, ki smrdi po olju. Predsednik preiskovalnega odbora Mye je pripomnil, da bi bilo čudno, če se ne bi ugotovilo še pred zaključkom preiskave, da so demokrati ravno tako profitirali pri Sinclairovih denarjih, kakor so se republikanci gotovo na obe strani zavarovali. Preiskovalni odbor je sklenil, da se pošljejo uradniki tudi v Marion (Ohio), da pregledajo zapuščino pokojnega predsednika Hardinga, da se pojasni, če več let krožeče vesti, da je tudi Harding v škandalu z oljem profitiral, katere vesti so se posebno širile takrat, ko se je smrt Hardinga mnogokrat označevala kot samoumor.

Rupujte stadionske srečke!

Žrebanje bo neprekinjeno dne 25. marca

bo nad 60 oseb. Režijo vodi iz posebne prijaznosti član ljubljanske drame g. Lipah, ki je že lani tako sijajno pomagal pri »Kralju Ojdipuc«. Uverjeni smo, da bo ta dijaški Julij Cezar zopet nekaj zelo lepega. — Čisti dobiček je namenjen dijaškemu Podmladku Rdečega križa na I. drž. gimnaziji; s tem denarjem se omogoči ubožnim dijakom o velikih počitnicah bivanje v počitniških kolonijah. — V torek, dne 27. marca se bo predstava ponovila, a tedaj zvečer, istotako v operi.

○ Nagel konce kinematografske stavke. V ponedeljek zvečer so ljubljanski kinematografi zopet pričeli s predstavami. Kinematografska stavka je trajala v Ljubljani le šest dni in se je zaključila s tem, da so kinematografi znatno povišali vstopnino.

○ Aretirana tatice. Aretirana je bila mlada, komaj 22 letna Anica N., ker je ukradla svojemu gospodarju, pri katerem je služila, znesek 1000 Din. Pri Anici so nekaj denarja še našli, kakih 200 Din pa je že zapravila.

○ Tatvina dragocenega prstana. Včeraj dopoldne je prišla v Prelogovo trgovino v Židovski ulici kupovat gospa Lidija G. Pri tem ji je padel na pulit prstan z briljantom in rubinom. Prstan je pogrešala kmalu zatem, ko se je odstranila iz trgovine. Ko se je nato vrnila, so ji v trgovini povedali, da so opazili neko mlado gospodično, ki je prstan pobrala in nato odšla. Policija je drzni tatici že na sledu.

„Chinoferrin“

KINA VINO z železom, najučinkovitejše sredstvo proti slabokrvnosti. — Dobiva se v vsaki lekarni.

Maribor

□ Še ni prepozno! Blizu je že 25. marec, ko bo žrebanje druge stadionske loterije. Ako hočeš dobiti moderno vilo ali kakšen drugi krasen dobiček, se požuri, da še dobiš srečko, ker jih je le še malo na razpolago. Srečka stane samo 10 Din, dobi se pa pri blagajni Zdržne banke in v obeh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.

□ Orlovski akademija v veliki dvorani Union. Orlovski akademija, katero je priredil ob priliki 20letnice mariborski Orel v veliki dvorani Uniona, je v vseh točkah sijajno uspela. Obisk iz mesta, okolice in to osobito iz Slov. Bistrice, je bil tako množičen, da je bila polna velika dvorana, stojišča in galerije. Med drugimi odličnimi posetniki smo videli prevz. škola dr. Karolina, g. velikega župana dr. Schaubacha, komandanta mesta generala Spasiča, župana dr. Juvana, oblastnega predsednika dr. I. Leskovarja, okr. glavarja dr. Ipavca in druge. Da so bili poslušalci in gledalci zadovoljni s prireditvijo, je pričelo dolgotrajno ploskanje, ki je spremljalo vsako točko in osobito še mojstrsko telovadbo na orodju.

□ Obrtno-nadaljevalna šola za mariborsko okolico. V nedeljo dopoldne se je vršilo v magdalenski šoli posvetovanje radi ustanovitve obrtno-nadaljevalne šole za mariborsko okolico in sicer za občine: Pobrežje, Tezno in Studenci. Izvolili se je v navzočnosti 30 interesentov, zastopnika velikega županstva in mestne občine pripravljali odbor, v katerem so trije župani zgoraj omenjenih občin. Novo obrtno-nadaljevalno šolo bo obiskovalo 150 vajencev in sicer dvakrat na teden zvečer ter v nedeljo dopoldne. Šola se bo osnovala, kakor hitro bo dala mestna občina na razpolago učne prostore. Za to potrebno šolo

bodo prispevale okoliške občine in razne zadruge.

□ Konferenca srednješolskih ravnateljev. V soboto se je vršila na velikem županstvu pod vodstvom g. nadzornika dr. Koritnika. Konferenca vseh srednješolskih ravnateljev iz mariborske oblasti.

□ Smrtini slučaj. Umrl je v Mariboru v visoki starosti 86 let upokojeni sodnik Nikomed Ravniher. Celih 30 let je preživel v pokoju v Mariboru. Rajni je bil sorodnik ljubljanskega odvetnika dr. Ravniherja in mariborskega odvetnika istega imena. Pokopan je bil v torek popoldne. — Umrla je lastnica Felberjevega otoka v Dravi Frančiška Popič v starosti 66 let, ki je prebivala v Vikarski ulici. Njen pogreb je bil v torek — Visoko starost 81 let je dočkal mesar Anton Straus, ki je bil pokopan v torek popoldne. — V novi poročnišnici v Petrovem selu je izdihnila komaj 27letna Otilija Pinter, posestnica iz Zgoranjih Jerjavcev pri St. Lenartu v Slov. gorici. Lskala je prepozno zdravniško pomoč v poročnišnici. Pogreb bo v sredo popoldne. — V splošni bolnici je umrl 66letni trgovec v Račjem Andrej Šijanc. Pogreb bo danes ob en četrt na štiri. — Umrl je kovač Filip Mezgol, star 61 let in bo pokopan danes ob petih popoldne.

Celje

□ Haydn »Stvarjenje« v Celju! Glasbena Matica v Celju je povabila Slov. pevsko društvo »Maribor«, da izvaja Haydnov oratorij »Stvarjenje« tudi v Celju, kar se bo zgodilo na evetno nedeljo dne 1. aprila ob 4 v veliki dvorani Celjskega doma. Za Celje in vso širno okolico bo to poseben glasbeni užitek. Upamo, da bo koncert v Celju ravno tako vsestransko uspel, kot je v Mariboru. Vstopnice se dobijo v predprodaji pri Gorjancih in Leskovarjih in v prodajalni Slomškove zadruge.

□ Zbor zaupnikov za celjsko-vranksi okraj, ki se je na Jožefovo vršil v Celju, je tako po nepričakovano velikem številu navzočih zaupnikov kot tudi po važnosti razpravljenih vprašanj pokazal celjsko-vranksi okrajno organizacijo v vsej njeni strunosti in samozavestni moči. Debata o poročilu oblastnega poslanca g. Davorina Kranjca, ki je poročal o delu mariborske oblastne skupščine, je znala, da naši somišljeniki slede v vseh podrobnostih razvoju in delovanju te v poslednjem času naše najvažnejše samoupravne pridobitve in da imajo v oblastno delo polno zaupanje. Poročilo strankinega tajnika o stanju organizacije v okraju je bilo sprejeto z velikim odoznavanjem. V ožji okrajni odbor so bili izvoljeni gg. prof. A. Cestaik kot načelnik, Dav. Krajnc kot I. podnačelnik, dr. A. Ogrizek kot II. podnačelnik, dr. V. Voršič kot tajnik odbora, ravno F. Jerič kot blagajnik in gospodar, Al. Mihelič, St. Jelovšek in Fr. Turnšek pa kot odborniki. V širši odbor je bil izvoljen po en odbornik in po en odbornikov namestnik za vsako krajevno organizacijo, ki jih je v celjsko-vranskem okraju 25, tri pa se bodo v kratkem ustanovile. Živahno debato je izzvalo vprašanje signiranja hmelj. Soglasno se je sklenilo naprositi Jugoslovanski klub, da odločno štiti interese hmeljških producentov s tem, da zahteva v tozadevni zakonski ureditvi obvezno signiranje hmelj. Končno so zaupniki izrekli soglasno zahtevalo in priznanje poslanskemu klubu, posebej še ministru dr. Korošcu in okrajnemu poslancu g. dr. Hodžarju, ki je zbor brezovno pozdravil. Zbor je trajal dve in pol ure in je važen mejnik v razvoju politične organizacije celjsko-vranskega okraja.

□ Polze. V nedeljo 18. t. m. zvečer je umrl g. Jakob Cizej, gostilničar na Polzei, star 59 let. Obolal je na pljučnici in ga ni bilo več mogoče rešiti. Rajni je bil odločen pristaš SLS in je rade volje dajal na razpolago prostore za strankine sestanke in shode.

□ Triumf slovenske moderne pesmi. Kar nam počinja je šlo s predprodajo vstopnic za koncert slovenskega učiteljskega, ki se vršil v nedeljo 18. t. m. v Celju. Tem lepše nam je bilo v duši, ko se je proti štirim skoraj docela napolnila prostorna dvorana. Res je sicer, da smo opazili Celjane v sramotni manjšini, tembolj pa smo bili veseli

mogočnega števila okoličanov in zlasti še učiteljskega, ki je prislopo na koncert celo iz najoddaljenejših krajev. O koncertu samem ne bomo zgubljali besed. Ocenili so to plemenito delo zbora bolj pozitivno. Mi si dovolimo reči samo to: Hvala vsem iskrena, ki so nam nudili priliko seznaniti se z bogastvom slovenske moderne muzike. Za nas, ki bolj živimo v medsebojnem pevskem ljubosumu kot v pozitivnem stvarjanju, je bila vsaka pesem razodetje, ob katerem nam je bila duša hvala i zboru i ljubezni, s katero so slovenski pesmi posvečali zborov pevovodja g. Srečko Kumar. Če je gmotni uspeh koncerta pozitiven, ne vemo. Le to vemo, da je zbor izvršil s svojim celjskim gostovanjem veliko kulturno dobro delo, za katero smo mu hvaležni vsi, ki nam je lepota pesmi obogatila in srčna potreba.

Občinska se a okoliške občine

V nedeljo se je vršila seja občinskega odbora okolica Celje. Za to sejo so si preskrbeli socialisti po svojih kakor tudi demokratiških ženskih velikih reklam. Pozvali so tudi na sejo večje število svojih pristajalcev, ki so se te seje udeležili kot gledalci, a radi stvarnosti referentov večine občinskega odbora, niso prišli v poštev, kakor so to najbrže socialisti nameravali. Sejo je otvoril in vodil g. župan Mihelič, ki je takoj po otvoritvi seje dal obširno in izčrpno poročilo o izvršitvi vseh sklepov, ki jih je sprejel občinski odbor na svoji zadnji seji. Iz tega poročila je razvidno, da vodi sedanji župan občino z verno poštovanostjo in natančnostjo, tako da lahko s mirno vestjo trdimo, da je sedanji župan v stanu rešiti občino s svojim stvarnim in naporim delom onih velikih bremen, ki jo teže. G. župan je poročal, da je g. minister za soc. politiko med tem že dovolil brezobzorno posojilo v iznosu po Din 500.000 v svrhu zidanja delavskih hiše in da se občina trudi dovesti to akcijo v najkrajšem času do pozitivnega uspeha. Vprašanje vodovoda v naselbini »Lastni dom« se na pritisk župana tudi bliža svojemu ugodnemu koncu. Ravno tako je tudi upati, da bo zadeva parcelacije Ježovnikovega travnika v najkrajšem času ugodno rešena. Nato so stali socialisti predlog, da bi se kot prva točka dnevnega reda obravnavalo poročilo finančnega odseka, ki je imel nalogo poročiti občinskemu svetu o usilenosti »Ljudske kuhinje«. Ta predlog je napravil tak utis, kakor da bi hoteli socialisti onemogočiti sklenjanje, ako bi večina temu predlogu ne ugodila. Večina je pa ta predlog sprejela, na kar je podal referent finančnega odseka dr. Godnič svoje poročilo. Na njegov predlog je občinski svet soglasno sklenil, da se odbije prošnja lovskega društva Lisce-Košnica za znižanje zakupnine. Ravno tako je priznal M. Oblesku odškodnino za oklesano drevesa ob priliki napeljevala daljnovoda na Miklavžev hrib. Vprašanje vodovoda na Dolgo polje se je odložilo do rešitve vprašanja vodovoda pri naselbini »Lastni dom«. Potrdila se je tarifa občinske mostne tehtnice.

Nato je prišlo v debato vprašanje »Ljudske kuhinje«. Dr. Godnič je obrazložil v daljšem referatu stališče občinskega sveta v tej zadevi, ki stremi za tem, da se v najkrajšem času ustanovi v Gaberju ta prepotrebna institucija. Predlogi, ki jih je postavil referent finančnega odseka, so vplivali tudi na socialiste v taki meri, da so po svojem govoriku g. Böhmu izrecno priznali stvarnost teh izjav, a se vendar niso mogli pridružiti predlogom referenta. Večina je v celo sprejela nato predlog finančnega odseka in omogočila tem potom, da se bo mogla v najkrajšem času odzvoloviti v Gaberju »Ljudska kuhinja«, ki bo vsem revnim slojem, posebno pa delavcem iz Gaberja in okolice v največjo korist.

Nato je sledilo poročilo elektrifikacijskega odseka, ki ga je podal g. Vinko Kukovec. Iz tega poročila je bilo razvidno, da obstoji možnost napeljevala elektrifikacijo daljnovoda na Ostrožno, med tem ko se druge vasi ne zanimajo za to napeljevalo v taki meri, da bi kazalo napeljevalo razširiti tudi na druge vasi. Imenom stavbnega odseka je poročal isti referent, ki je predlagal, da se dovoli parcelacija stavbišča župane in podajo štiri stavbna dovoljenja. Vsi ti predlogi so bili sprejeti soglasno.

Nato so prišla v razgovor razna cestna vprašanja. Sklenilo se je popraviti razne poti in ceste, tako v Liscah, Zavodni, na Dobrovi in Lokrovci in na progi Lave-Ložnica-Babno. Vsa ta dela bodo izvršili deloma domačini in interesi, občina pa bo prispevala najbodo z dobavo cementnih cevi ali pa s 30% prispevkom. Tudi dva mostova v Kočnici se morata v najkrajšem času popraviti. Gramoz za cesto Junger-Pečovnik se odda g. Dornu, ki je najcenejši ponudnik. Nato so stali razni občinski svetniki interpelacije na g. župana glede drugih cest. Odgovor župana g. Miheliča je zadovoljil celo socialiste, ki so izrecno priznali, da se sedanji občinski odbor (to je večina občinskega sveta, ker so socialisti v neekstremni poziciji) resnično trudi za zboljšanje naših zanemarjenih cest in potov. Posebno se je razpletla debata o poti, ki pelje na Jožefov hrib. To pot bi morala prav za prav izvršiti in zgraditi mestna občina. Sedaj se pa vršijo dogovori med mestno občino in Olepsevalnim društvom (z zadnjim posebno glede poti na Stari grad), ki merijo za tem, da se tudi to vprašanje ugodno reši. Občinski svet je tudi sklenil, da stopi z mestno občino v stik glede skropljenja ceste v Gaberju. Zid na pokopališču naj se popravi s sodelovanjem po grobnicah prizadetih strank.

Nato so prišla na dnevni red običajna vprašanja posameznih slučajev. Tu so nameravali socialisti v drugič koncentrirati svoj napad na g. župana in to na ta način, da so stali na njega razna vprašanja o zadevah, ki so bila v občinskem svetu v podrobnem razmatranju in definitivno rešena, ali se pa nahajajo v stanju rešitve. Tako so zopet vprašali po stanju stanovanjske akcije, čeravno jim je g. župan podal o tem poročilo že takoj v začetku seje, nato glede § 82, glede katere niso tudi socialisti dosedaj niti skupno z demokratičnim inčesar dosegli in o vodovodni zadruzi v Zavodni, pri kateri imajo največje zasluge naši ljudje. G. župan jim je deloma ponovil to, kar so že v začetku seje slišali, deloma jim je pa dal izčrpno poročilo, s katerim so se socialisti, posebno v zadevi vodovodne zadruge v Zavodni, z izrecnim pristavkom zadovoljili. Ker ni socialistom uspela akcija na večino, so pričeli prijemati nekega občinskega odbornika radi neke stanovanjske afeze. Večina občinskih svetnikov je ta napad kvitirala s tem, da so se odstranili iz dvorane in se šele tedaj vrnili, ko se je volil posredovalni urad v svrhu pomirjenja med posameznimi hišnimi posestniki in najemniki. V ta odbor so bili izvoljeni gg. Strečnec, Vltavski in Böhmi. Nato je bila seja, ki je trajala skoro cele tri ure, zaključena.

Dopisi

Ptuj

Glasbena Matica v Ptuj priredi v sredo, dne 21. marca ob 8. zvečer v dvorani Glasbene Matice »Klavirski večeri gojencev višjih letnikov. Program tvorijo sledeči skladatelji: Dvořák, Čajkovski, Paderewski, Rachmaninov, Chopin, Reinhold in Debussy. Vstopnine ni, sprejemajo se pa prostovoljni prispevki. — Ravnateljstvo.

Iz železniške službe

Napredovali so: V I. kat. uradnikov iz 8. v 4. skupino: inž. Gustav Jurman pri delavnici drž. železni v Zagrebu; v II. kat. uradnikov iz 5. v 4. skupino: Anton Jernejčič, Savo Klemenčič, Janjo Galovič, Josip Strašek; v III. kat. uradnikov iz 4. v 3. skupino: Ana Puhar, Leopoldina Kajser, Fran Rozman, Slavko Senčar, Josip Grosek, Janko Benet, Stefan Budič, Karel Ajdič, Josip Herman.

Premeščeni so: Uradnik I. kat., 5. stopnje, inž. Anton Zore iz delavnice v Mariboru k strojnemu oddelku direkcije v Beogradu; uradniki III. kat. 1. stopnje: Alojzij Uran, Ljubljana gl. kol., v Maribor gl. kol.; Fran Petek, načelnik postaje, Moškarci, v Ptuj.

Upokojeni so: Jurij Dobovišek, uradnik I. kat. 4. stopnje, načelnik VIII. oddelka (kontrola dohodkov), Josip Primc, uradnik II. kat. 1. b stopnje in uradniki III. kat. 1. stopnje: Vinko Pelc, Fran Kocbek, Valentin Jančigaj.

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi
tur. kn. JOS. ROJINA, Ljubljana

Spori

S. K. Jadran. Danes zvečer ob 20. uri seja upravnega odbora v Narodni kavarni. Popoldne ob 3. uri trening med prvimi in rezervnim moštvom na klubovem igrišču. — Tajnik.

SK Ilirija — nogometna sekcija. — Danes, v sredo ob 18.30 v »Evropi« strogo obvezen sestanek I. moštva. — Trening: skupina I. trenira ta teden v četrtak ob 18.30 v Kolizeju in v petek ob 16. na igrišču; skupina II. trenira danes in v petek ob 16. na igrišču. — Načelnik.

Predavanje o zimski olimpijadi se vrši nepreključno v četrtak zvečer ob 8. uri v dvorani Uniona. Predavatelj nam bo nazorno predložil organizacijo takih tekmovalcev, ki se morajo šteti med največja svetovna tekmovalca, tako po udeležbi narodov, kakor tudi po udeležbi tekmovalcev, ki so predstavljali elito tega, kar zmorejo posamezni narodi. Pojasnil ob točno in jasno, kak je bil naš položaj v tem svetovnem koncertu in kolikšen del je pripadel nam. Povedal nas bo daleč v vso bajno zimsko krasoto Engadina v okolici St. Moritza in pokazal, kakšna neverjetna bogastva naravnih krasot čuva ta del Švice. Vse to bo spremljalo 95 krasnih diapozitivov, deloma v barvah. Vstopnice se dobi v predprodaji pri trdnici J. Gorec v Ljubljani.

NOGOMET.

Pretelko nedeljo in praznik so absolutno našli klubi v Ljubljani, Mariboru in Ptuj mnogobrojne nogometne tekme: V Ljubljani so se nadaljevale tekme za prvenstvo Ljubljanske nogometne zveze. Oba dneva sta prinesla uspehe Iliriji in Primorju. Prvi dan je zmagala Ilirija nad Slovanom s 4:1, Primorje nad Jadranom s 12:0. Drugi dan je Ilirija zmagala nad Slavijo s 7:1, Primorje nad Hermesom s 3:0. V prvenstveni tabeli je položaj spremenjen samo v toliko, da je na drugem mestu stojiče Primorje doseglo score (razmerje golov) Ilirije. Vseled tega postaja vprašanje ljubljanskega prvaka zopet popolnoma odprto. Odločilo se bo šele s tekmo Ilirija-Primorje, ki je določena na 15. april. Razume se, da prvenstveno tekmovalstvo s tem mnogo pridobi na zanimivosti. To tem boli, ker se odloči najbrže v središču med Ilirijo in Primorjem že tudi vprašanje, kdaj bo letošnji prvak podvezel in kdo bo kot tak moral prevzeti častno, toda nelehko nalogo, zastopati slovenski nogomet v državnih prvenstvenih tekmah.

Dosedajni podvezni prvak SK Ilirija se v obeh zadnjih tekmah ni pokazal v boljši formi, kot dosedaj v pomladnih tekmah. Obe tekmi je absolutno z zelo oslabilim moštvom, ki ni bilo sposobno dobre, prvaku primerne igre. — Primorje je napravilo v nedeljo in na praznik s svojim homogenim, lepo vigranim teamom daleko boljši utis kot v vseh svojih dosedajšnjih nastopih. V tej formi ima več izgledov, da si osvoji prvenstvo podvezve kot Ilirija. Moštvo ni samo dobro v posledu tehnike in skupne igre, temveč igra tudi z velikim elanom in samozavestjo. — Hermes se je lelos zelo približal Iliriji in Primorju. Tudi na praznik proti Primorju je zaigral odlično, daleko boljše kot se more sklepati iz rezultata 0:3. V polju je bil celo boljši od Primorja, le pred golom ni dosegal Primorjanskega forwarda v prodornosti in odločnosti. Do 5 minut pred koncem igre je stal rezultat 1:0; v zadnjih minutah sta dva precej slučajna gola zvišala uspeh Primorja na 3:0. — Jadran je v nedeljo proti Primorju popolnoma odnovedal. Moštvo se je že koncem prvega polčasa demoraliziralo ter moralo dopustiti, da je Primorje v drugem polčasu doseglo nič manj kot 9 golov. — Slavija je igrala proti Iliriji z veliko vneto; častni gol je zaslužila.

Prvenstvena tabela ljubljanskega I. razreda kaže sedaj sledeče lice: (Številke značijo po vrsti: število odigranih tekem, število dobljenih, neodločenih ter zgubljenih tekem, razmerje golov, točke.)

Ilirija	8	8	0	0	40:6	16
Primorje	8	7	0	1	41:5	14
Jadran	6	2	1	3	9:28	5
Slovan	6	2	0	4	15:37	4
Hermes	7	1	0	6	10:24	2
Slavija	6	0	1	5	6:30	1

Tekme rezervnih moštev so prinesle sledeče rezultate: Ilirija:Slovan 3:0 (p. Iordani), Primorje:Slavija 5:0, Primorje:Hermes 9:0, Ilirija:Slavija 7:2.

V Mariboru so se prvi dan nadaljevale istotako kot v Ljubljani prvenstvene tekme. Rapid je le s trudom nadvaldal Zelezničarje z 2:1, Maribor je v Ptuj premagal tamkajšnji SK Ptuj s 13:1. Zanimiv boj je prinesel drugi dan srečanje Rapid-Maribor za prehodni pokal LNPA, v katerem je Rapid vled svoje odločnejše igre zmagal nekoliko nepričakovano v razmerju 2:1. Rapid pride s tem v finale pokalnega tekmovanja ter se bo boril za prehodni pokal s pokalnim prvacom ljubljanskega okrožja. Poročila o posameznih tekmah pričobimo jutri.

Radio

Sobota, 24. marca.

Zagreb: 19.30 Prenos iz ljubljanske opere. — Breslau: 20.10 Plesne skladbe svetovnih mojstrov — Leipzig: 20.15 Vojaki koncert. — Stuttgart: 20.15 Zabaven večer. Lahka glasba. — Hamburg: 20 »Pravi Jakac, burka v 3 del. (Arnold in Bach). — Katowice: 20.30 »Hči gospe Angot, opereta (Leococ). — Brno: 19—19.40 Lahka glasba. — Rim: 21 Prenos iz gledališča. — Oslo: 20 »Nora, drama v 3 del. (H. Ibsen). — Langenberg: 18 glasba iz 17. in 18. stoletja. — Berlin: 20.30 Zabavno potovanje iz Pankowa v Potsdam. — Davenport: 21.30 Simfonični koncert. — Dunaj: 20.05 Tri igrice: 22.20—24. dunajska ljudska glasba. — München: 22.20—24. Dunajska glasba. — Milan: 21 Koncert. — Budapest: 19. Operna predstava učencev Muzikalne akademije. — Varšava: 20.30 »Hči gospe Angot, opereta v 3 del. (Leococ).

in slinčno reumatično-neuragične bolezni le-
čite! — Izlečenje v 3 dneh zaimfeno.

Zdravilišče dr. BONCINA-EINETTI

Trieste. VI. Fabio Filzi 23.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 21. marca: DANES BODO TIČI. Red D.

Četrtek, 22. marca: MLADOST. Premiera. Premierski abonma.

Petek, 23. marca: NEDELJSKI ODDIH. Red B.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 21. marca: PLES V MASKAH. Red A.

Četrtek, 22. marca: Zaprt. (Generalika.)

Petek, 23. marca: LADY X. Opereta. Premiera. Premierski abonma.

Gostovanje tenorista g. A. Chorjana v ljubljanski operi. Nocoj nastopi v operi »Ples v maskah« v partiji grofa Richarda, tenorist varšavske opere g. A. Chorjan, ki je dosegel pri svojih nedavnih nastopih v Zagrebu prav lepe uspehe. Gosp. Chorjan je bil lani stalen član belgrajske opere, kamor se je sedaj vrnil iz Varšave, da absolvirata nekaj predstav kot gost. Odlikuje ga krasen material in prijetna zunanost združena z odlično igro.

Mariborsko gledališče

Sreda, 21. marca: Zaprt.

Četrtek, 22. marca ob 20. uri: DVA BREGOVA. Ab. D. Kuponi.

Petek, 23. marca: Zaprt.

Sobota, 24. marca ob 20. uri: ORLOV. Ab. C. Kuponi.

Nedelja, 25. marca ob 15. uri: DOBRI VOJAK SVEJK. Kuponi. — Ob 20. uri: UH GROF CELJSKI. Prvič izven.

Prireditve

In društvene vesti

Ljubljana.

Predavanje v »Pravniku«. V sredo dne 21. marca t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. ravnatelj in univ. docent dr. Ludvik Böhm o

predmetu: »Sodobne struje prebivalstvene politike«. Predavanje se bo vršilo ob pol 6. popoldne na so-
dišču v Ljubljani, soba št. 79. Populacijsko vprašanje je jako važno in vodi vse države zlasti tudi naše sosedo o vprašanjih njih prebivalstva račun. Zato vabi k obilni udeležbi odbor.

Združenje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov — Sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek, dne 23. marca ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1 (III. nadstropje). Predaval bo g. ing. Franjo Stele »O betonskih cestah«. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

Društvo »Treznost« ima svoj redni sestanek danes 21. t. m. ob 19. uri na moškem učiteljski. Dnevni red: 1. »Svobodna žganjalka v Sloveniji«, poroč. br. R. Horvat. 2. Slučajnosti. — Vstop je dovoljen poleg članom (icam) tudi vsakemu drugemu.

Ostali kraji.

Leskovec pri Krškem. Učiteljsko tuk. drž. osn. šole vprizori na novem šolskem odru v soboto in v nedeljo (24. in 25. marca t. l.) Finžgarjevo ljudsko zgodbo v 3. dejanjih »Verigo«. Začetek: v soboto ob 7. zvečer, v nedeljo ob 3. uri pop. K polni udeležbi vabi šolska uprava.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo ima 49. redno glavno skupščino v nedeljo, dne 25. marca, ob pol 9. uri predpoldne v Roblekovih dvorani v Zalcu. Udeležba dovoljena le članom, ki se legitimirajo z vabilom in vabilnim gostom. — Predsedstvo.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za gospe bodo v kapeli pri sv. Jožetu od 23. do 30. t. m. Prvi govor bo 23. ob 5. popoldne in potem vsak dan ob isti uri. Gospe so iskreno vabljeni!

Naše dijaštvo

Daničarji! Danes 21. marca t. l. ob 8. zvečer se bo vršil izredni občni zbor »Danice« v društvenem lokalu. Dnevni red je sledeči: 1. Predlog odbora glede notranje ureditve društva in tozadevna debata. 2. Slučajnosti. Za člane in članice udeležba strogo obvezna!

Kaj je novega

KOLENDAR

Sreda, 21. marca. Benedikt, Serapion.

Dan in noč enako dolga. Začetek pomladi. Lunina sprememba: Mlaj ob 21.20. (Po Herschlu se napovedujeta dež in sneg.) — Jutri: Lea, Katarina Gen.

Novosadska vremenska napoved za 21. marec: Povečini bo vedro in hladno vreme v severni Srbiji, Vojvodini, Slavoniji, Hrvatski in Sloveniji. Oblačno in močni vetrovi bodo na Primorju. Oblačno in hladno v južni Srbiji, zapadni Srbiji in Bosni. V notranjosti bodo zapadni vetrovi vzhodne smeri. Na zahodu močna košava s hitrostjo 12 m na sekundo. Temperatura bo še padla, posebno na vzhodu.

Dunajska vremenska napoved za 21. marec: Jasno, mrazlo vreme, podnevi živahni vzhodni vetrovi.

Vreme v Belgradu 20. marca. Ze par dni prevladuje hladno vreme s precej močnim, mrlim vetrom.

ZGODOVINSKI DNEVI.

21. marca: 1917. sta bila ruski car in carica prepeljana v Carskoje selo. — 1685 se je rodil komponist Johann Sebastian Bach. — 1763 se je rodil pesnik Jean Paul (Friedrich Richter). — 1824. se je rodila francoska slikarica Rosa Bonheur. — 1843. je umrl angleški pesnik Robert Southey. — 1906. je umrl inženier Karl von Siemens.

★ **Kdor se ne podviza**, bo zastoj iskal stadionskih srečk. Zaloge je prav majhna. Katera srečka pa nosi vilo Stadion, se bo pokazalo v nedeljo ob treh popoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani.

★ **Lepi uspehi slovenskih čipk v Parizu.** Iz Pariza prihaja vesela vest, da vzbujajo slovenske čipke in čipke po hrvatskih in srbskih motivih mnogo pozornosti. Pariški listi so prinesli več slik in celo neki ameriški list je prinesel obširno poročilo o naših čipkah. Najlepša in res reprezentativna dela razstavlja Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt iz Ljubljane. Zavod je bil vabljen in se je takoj odzval. O podrobnostih bomo še poročali.

★ **Smrtna kosa.** V nedeljo večer pred sv. Jožefom je umrla v Grižah pri Celju po dolgi in hudi bolezni gospa Terezija Škrabar. Reževo so izgubili blago dobrotnico, bila je res prava mati revežev. Nihče ni šel prazen od nje. Veliko skrb je imela tudi za lepoto hiše božje.

★ **Otvoritev brzojava in telefona v Puconcih.** Dne 15. marca je bila pri pošti Puconci (v Prekmurju) otvorena brzojavna in telefonska služba.

★ **Ameriški poslanik v Zagrebu.** Včeraj zjutraj je došel v Zagreb ameriški poslanik na našem dvoru g. Prince, ki je zvečer imel predavanje na ljudskem vseučilišču v hrvatskem jeziku.

★ **Prosvetni tečaj.** V četrtek 15. t. m. se je vršil v Remšniku celodnevni prosvetni tečaj. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu prav zadovoljiva. Razen domačih fantov in deklet so prišli tudi iz sosednjih župnij Marenberg in Brezno številni udeleženci. Predavala sta tajnik prosvetne zveze g. Kavčič ter obl. poslanec g. Ovčar. Razen njiju sta govorila g. župnik iz Brezna in domači g. župnik Pavlič, pod kojega požrtvovalnim in usmerjenim vodstvom naša remšniška župnija prav lepo napreduje. Prepričani smo da bo imel ta tečaj lepe uspehe pri naši mladini.

★ **† Janek Mrak.** Kakor je »Slovenec« že poročal, je umrl 15. marca v Mojstrani občešpovostni hišni posestnik in mizarški mojster Janek Mrak. Rojen je bil v Zasipu 1853 kot sin ljudskošolskega učitelja Matevža Mrak in Neže Prešern. Oče se je bil preselil z družino kot učitelj na Dovje. Tako je pokojni Janek pretežno večino svojega življenja preživel na Dovjem, oziroma v Mojstrani, kjer si je z marljivo vostjo svojih rok kot spreten mizar postavil lasten dom. Imel je posebno veselje do petja; zato je tudi nad 40 let bil cerkveni pevec. Kot mizar je bil znan daleč okoli; tudi SPD ga je večkrat zaprosilo za napravo pohištva v planinskih kočah. Iz prvega zakona mu je bilo rojenih šest otrok, od katerih so štirje že umrli. Njegov drugi sin Janek je postal duhovnik in je umrl pred leti kot župni upravitelj v Spodnji Idriji, starejši brat † France je bil nadarjen cerkveni pevec, mlajši brat Ciril

pa je organist pri stricu g. dekanu v Stari Loki. Iz drugega zakona so živi trije otroci. — Zadnji čas je zbolel. Šel je iskat zdravja v ljubljansko bolnico, pa se je kmalu vrnil. Zelo mučno bolezen je prenašal z nenavadno vdanostjo in celo veselostjo. — Pokopan je bil v nedeljo 18. marca. Pogreb je bil zelo številen od strani domačinov in drugih. Celo iz Ljubljane se je udeležil pogreba kot zastopnik osrednjega odbora SPD g. Vlač. Peveci so zapeli pokojniku žalostinko pred hišo in na pokopališču.

★ **Knjige Goriške Mohorjeve družbe za leto 1929.** Goriška Mohorjeva družba bo izdala letošnjo jesen peto knjigo, in sicer 1. Quo vadis? Zgodovinski roman. Spisal H. Sienkiewicz. Prevedel dr. Joža Glonar. — 2. Pravni nauki. Spisal odvetnik dr. Stojan Brajša. — 3. Zgodbe sv. pisma nove zaveze. S slikami. — 4. Vipavske korenine. Povest. Spisal Alojzij Remec. — 5. Kalendar za leto 1929. — Za te knjige se brezdvomno zanimajo mnogi izmed naših bralcev. Katera knjižnica ne želi imeti svetovnoznane Sienkiewiczovega romana iz Neronove dobe? Pa tudi dobre domače povesti se po naših knjižnicah zelo iščejo. Zato opozarjamo zasebnike in društva na lepo priliko, da pridejo do dobrih knjig po nizki ceni. Način stane za Jugoslavijo 20 Din; poleg tega je treba priložiti še 10 Din za poštnino, torej skupaj 30 Din. Knjige se lahko naročajo pri tajništvu G. M. d. v Gorici, Via Orzoni 36 A. ali pa pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Nabiranje članov se zaključuje z velikonočnim ponedeljkom (9. aprila).

★ **Izredni občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani** se vrši 16. aprila z dnevnim redom: a) načrt novega zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, b) spremembe statuta.

★ **V državljansko zvezo Jugoslavije** je sprejet dosedanj italijanski državljani Leopold Paljk, šolski upravitelj v Leskovcu pri Krškem skupaj z ženo Gabrijelo in otroci: Maro, Cirilo, Alenko in Metod.

★ **Na specialni kmetijski šoli v Št. Jurju pri Celju** se vrše sledeči dvadnevni tečaj: 1. Sadjarski tečaj za cepljenje in precepljevanje sadnega drevja za učitelje in druge zanimance dne 2. in 3. aprila. — 2. Čebelarški tečaj za spomladanska dela za učitelje in druge dne 10. in 11. aprila. — 3. Vrtnarski tečaj za učiteljstvo in druge 23. in 24. aprila. Nočišče, v kolikor je prostora na zavodu, je brezplačno, prehrana za vsak dan pa stane 12.50 Din. Prijavitelj naj se izvrše pisмено brez prošnje za odgovor. — Uprava.

★ **Sadjarski odbor za okraj Radovljica** priredi na Brezjah pri Finžgarju v nedeljo, dne 25. marca celodnevni tečaj za precepljanje in oskrbo sadnega drevja. Odbor vabi vse, ki se zanimajo, posebno mlajše posestnike in mladeniče, da se udeležijo tega tečaja v čim večjem številu. Udeležencem se priporoča, da prinese seboj cepilno orodje. Tečaj se prične ob 8 dopoldne. Sadjarski odbor priredi enak tečaj tudi v Ljubnem pri Podnartu v šoli in sicer na cvetno nedeljo, dne 1. aprila.

★ **Potres na Hrvaškem.** Seizmografi zagrebškega geofizičnega zavoda na Griču so v ponedeljek ob trideset na 1 zabeležili močnejši potres, katerega epicenter se je nahajal blizu Lipika in Pakraca na Hrvaškem. V Lipiku so 49 minut po polnoči čutili zelo močan potres, ki je trajal deset minut in povzročil pravo paniko, tako, da je prebivalstvo zbežalo iz poslopij. Hiše so napravile vtis, kot da se zibljejo v temeljih. Na mnogih hišah so popokali zidovi in večina dimnikov se je podrla s streh. Prebivalstvo je ostalo več ur pod milim nebom in se je upalo šele nocoj proti jutru nazaj v hiše. Paniko je povečalo še to, da se je potres dvakrat ponovil. Škoda je znatna. Nekoliko šibkejši so čutili potres v Pakracu, vendar pa je tudi tu nastala precejšnja panika.

★ **Prilpave na občinske volitve.** Prvi april, ko se bodo vršile v madžarskih občinah dolnjo-lendavskega okraja volitve, se naglo bliža. To so v madžarskih občinah prve volitve, zato ni čuda, da se ljudstvo z mrzlično naglico pripravljaja nanje. Se razume, da pri tem ne manjka raznih strankarskih agitatorjev. Zelo živahna je zlasti SDS, a vse kaže, da bo njeno prizadevanje brezuspešno.

★ **Sprememba posesti.** Veliko opekarno v Puconcih pri Murski Soboti, ki je bila do sedaj last veleposestnika Karla Voglerja, so kupili Hartner, Berger in Dobrai iz M. Sobote.

★ **Milijonski primanjkljaj.** V davčnem uradu v Beli Cerkvi se je vršila preiskava, ki je ugotovila, da manjka v blagajni 950 tisoč dinarjev. Aretirani so bili trije davčni uradniki Josip Schwarz, Ivan Dragomanovič in Adalbert Bajerje.

★ **Tri nesreče.** Brata Bago iz Radmožanec (Slov. Krajina) sta izkopavala močno drevo. Ko se je drevo že nagibalo, starejši brat ni skočil v stran. Drevo ga je vrglo na tla in mu odsekalo eno nogo. — V kobiljanskem gozdu, kjer se ravno sedaj izvažajo na vagone lesa, sta se zgodili kar dve nesreči. Nekemu delavcu iz Medžimurja je drevo padlo na prsi in mu jih je popolnoma zmečkalo, drugemu delavcu iz Metkajevce pa je deblo zdrobilo nogo. Nesreče pri sekanih drv so

v Slovenski krajini sploh pogoste, ker so ljudje pri tem poslu premalo previdni.

★ **Ribiška sreča.** V reki Buni pri Mostarju je te dni vjel Svetoza Kosturič veliko, 2 metra dolgo in 31 kilogr. težko ribo. V tej reki niso dosedaj še vjeli tako velike ribe. Kosturič je nekaj dni pred tem vjel v isti reki dve ribi, ki sta zelo redki in jih je zelo težko vjeti.

★ **Vlomi v Polhovem gradu.** Pred kratkim se je priklatil v okolico Polhovega gradu in Vrhnike neki nevaren vlomilec, ki je bil že večkrat kaznovan radi tatvine, ob amnestiji pa je bil iz zapore izpuščen. V eni in isti noči je tako nato izvršil v vrhniški okolici pet vlomov. V Polhovem gradu, kjer je doma, pa je izvršil v eni noči tri vlome. Pri teh vlomih si je nabasal vrečo s prekajenim svinjskim mesom in drugim blagom. Po dolgem in napornem zasledovanju so ga polhograjski orožniki izsledili in aretirali, zakar jim velja priznanje vsega tamkajšnjega prebivalstva.

★ **Obsojeni madžarski vohuni.** V ponedeljek se je pred belgrajskim kazenskim sodiščem zaključila razprava proti petim madžarskim vohunom, ki so bili pred meseci aretirani v Subotici. Glavni obtoženci Hegedüs, Mesaroš in Mamušič so bili spoznani krivim izdaje vojaških tajnosti tuji državi po posredovanju madžarskega poizvedovalnega častnika Franca Kovácsa, ostala dva pa sta bila spoznana krivim, da sta vedela za to vohunstvo, nista ga pa naznanila oblastem. Hegedüs je bil obsojen na deset let, Mesaroš na osem in Mamušič na pet let ječe. Ostala dva, Müller in Jagica sta bila obsojena na eno leto ječe. V kazen se vstjeje vsem 130 dni preiskovalnega zapore. Proti obsojenci so se vsi pritožili.

★ **Senzacionalna aretacija v Osijeku.** Osijejska policija je te dni aretirala bivšega osijejskega policista Gojko Dobiča, ki je bil odpuščen radi nemarnosti v službi. V zadnjem času je bil tramvajski voznik. Obdolžen je, da je za časa prevrata izvršil v neki vasi v Sremu težak zločin, radi katerega sedi neki drugi človek že osem let po nedolžnem v ječi v Sremski Mitrovici. Sedaj so dokazali, da je ta nedolžen in bo moral namesto njega oditi v zapor Gojko Dobič.

★ **Nevaren ropar aretiran.** Oblasti v Bosni so dobro leto dni iskale in lovile proslulega roparja Hasana Ivečiča, imenovanega Mosar. Ivečič je bil strah in trepet treh okrajev in sicer sarajevskega, vlašeniškega in kladanjskega. Vdiral in ropal je v trgovinah in privatnih hišah ter odnašal kmetom in meščanom najraje denar, zlato in druge dragocenosti. Ni se strašil tudi pred umori. Zanimivo je, da je enim odjemal, drugim pa je daroval. Tako mu je uspelo, da se je skrival dobro leto dni. Aretiral ga je orožniška patrula v vlašeniškem okraju v vasi Knežini. Tu je imel mnogo pomagučev in pristašev, ki jih je pogosto obdaroval, tako da so ga mnogi smatrali za narodnega junaka.

★ **Železniška nesreča pri Brod-Moravicah.** V nedeljo se je pripetila na postaji Brod-Moravice na Hrvaškem železniška nesreča, ki pa je povzročila le materialno škodo. Tovorni vlak, ki je privozil na postajo, se ni pravčasno ustavil ter je zavozil na zaprti stranski tir s tako silo, da je privozil do konca, se zadela v železno ograjo, jo razbil, naker se je lokomotiva prevrnila. Človeških žrtv ni bilo in tudi materialna škoda ni velika. Poškodovana je le lokomotiva, ki so jo morali dvigniti in spraviti nazaj na tir. Tovorni vlak je imel 11 vagonov.

★ **Tudi »žrtev« političnega režima.** Splitška policija je te dni aretirala Dragoljuba Kneževića iz Banjaluke, 26 letnega privatnega uradnika, ki je prišel k nekemu splitskemu zdravniku. Knežević je najprej pri njegovih sosedih povpraševal za njegovo imetje, nato pa se mu je šel predstaviti kot pristaš HSS in »žrtev« političnega režima. Knežević je izjavil zdravniku, da ima dobiti 25.000 Din odškodnine od države, pa so mu sedaj potrebne politične zveze, da dobi to odškodnino. Ker je mladenič vzbudil pri zdravniku sum, ga je ta prijavil policiji. Policija je Kneževića aretirala in ugotovila, da se je v gostilni vpisal pod imenom Drago Kostić, torej drugače, kot se je predstavil zdravniku. Na policiji je tajil svojo identiteto in poskušal natveziti celo legendo, da je bil najprej privatni uradnik v Zagrebu, za tem pa v Maršellu in v Genovi, odkoder so ga fašisti pregnali v domovino. Toda policija je dobila medtem od sodišča v Čačku obvesti-

lo, da je Knežević že leta 1925 izvršil tam go-ljufljo v znesku 25.000 Din ter je zatem po-begnil iz konjeniške čete v Zagrebu. Knež-evi-č je bil izročen v sodnijske zapore.

★ **Tast ubil svojega zeta.** Kmet Josip Baril-lič v Jalševcu na Hrvatskem je živel s svojo ženo Milko v hudem sporu, ki se je končal s tem, da je žena s svojim triletnim otrokom pobe-gnila k svojemu očetu Mat. Gregoreku v Dolanec pri Dugem selu. Barilliču je postalo kmalu dolgčas po svoji ženi in jo je zato šel prositi, naj se vrne k njemu. Milka je to odklonila. Ker je Barillič vedno bolj vztrajno ponavljal svojo zahtevo, sta se s tastom sprla. Barillič je planil na Gregorčka, hotel ga preteptati, toda Gregorek ga je preletel. Pograbil je sekuro in preklal z njo Barilliča glavo, da je ta takoj padel na tla in umrl. Gregorek je vr-gel truplo svojega zeta pred prag ter se nato šel sam javiti orožnikom.

★ **Sadno drevje:** pritlikave marelice, črešnje, jabolka, Prunus triloba, lepotične grmičje, divjo trto, vrtnice plezalka, nizke in visokodebelne, nudim za spomladansko sadi-tev. Naprava in negovanje privatnih vrtov. Anton Ferant, trgovski vrtnar in drevosničar. Ljubljana, Ambrožev trg 3.

★ **Korpulentni ljudje** morejo s skrbno ra-bo naravne »Franz-Josef« grenčice doseči iz-datno izpraznjenje črev brez napore. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom »Franz-Josef« vode zelo zadovoljni tudi bolni-ki, ki jih muči trganje ali sladkorna bolezen. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specijal-skih trgovinah.

Anton Bajec **Cvetličarna Pod Trančo**
Ljubljana
Vrtnarija: Tržaška c. 34. Telefon Inter. 32-22

Ljubljana
NOČNA SLUŽBA LEKARN
Drevi imata nočno službo: Piccoli na Du-najski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

○ **Zadnje ure mi tečejo,** zdihuje stadionska loterija; v nedeljo ob 3 popoldne začnem deliti svoje bogate nagrade v veliki dvorani hotela Uniona. Pridi me pogledat!

○ **Slovenska skupina,** ki se nima narodne zavesti in se še ni opredelila za noben narod, so prebivalci Podkarpatske Rusije, ki je po svetovni vojni sestavni del Českoslovaške. Ve-lik del celotne slovenske zgodovine se v manj-šem obsegu odigrava pred našimi očmi v Pod-karpatski Rusiji. Kdor hoče dobiti nazorno sli-ko o vzhodnih Slovanih, se bo 23. marca ude-le predavanj o Podkarpatski Rusiji, ki ga priredi Prosvetna zveza.

○ **Dijaška predstava v ljubljanski operi** bo to soboto (24. aprila) ob 3 popoldne. Gle-dališka sezona se bliža h koncu in pričnjava se gostovanja. V soboto popoldne bodo gos-tovali dijaki tukajšnje I. državne gimnazije. — Vsem je še v najboljšem spominu, kako lepo, s kakšnim preseneljivim razumevanjem so lani ti dijaki uprizorili starogrško Sofokleje-vo tragedijo »Kralja Ojdipac«, ki so jo morali na splošno željo dvakrat ponoviti. Letos so si izbrali Šekspirja in sicer njegovo staro-rimsko tragedijo Julija Cezarja (v prevodu O. Zupančiča). Iz več razlogov smemo biti rado-vedni, kako se bodo letos odrezali. »Julija Ce-zarja« imajo v šolski čitanki (Grafsnauerjevi). Ob tej tragediji se dijaki običajno uče spo-znavati bistvo sintetične drame, bistvo vsake-ga izmed peterih dejanj, bistvo tragične kriv-de. Od nekaj je dobre deklamatorije mikal Antonijev govor, ki tvori višek in peripetijo te tragedije. V tragediji nastopajo starorimski veljaki: največji Rimljan in morda največji državnik vseh časov, Julij Cezar sam, poleg njega Brut, Kasij, Antonij, Ciceron in še cela vrsta drugih, razen tega rimsko ljudstvo, ljud-ski tribuni, starorimski meščanje... Pisano življenje! Radovedni smemo biti, kako nam bodo ti naši dijaki, ki imajo na humanistični gimnaziji ugodno priliko, s čitanjem izvini-kov podrobno spoznavati starorimsko mišlje-nje in življenje, vse te znane moze svetovne zgodovine, vse to ljudstvo predstaviti. Prepri-čani smemo biti, da nam bo predstava nudila mnogo pouka in estetičnega ugodia. Nastopila

Humor kot pomočnik v stiski

Slavni nemški igralec in pisatelj Wedekind se je moral, preden je dosegel priznanje, težko boriti z življenjem. Pri tem si je večkrat pomagal s humorjem. Med drugim se je lotil časnikařstva. O tem pripoveduje sam sledeče: Godilo se mi je ravno nasprotno kakor »šmoku« (mazaču). Šmoku so vse črtali do biservov, meni so črtali ravno bisere. Kakor hitro sem napisal kako lastno misel, se je izkazala kot neokusnost ali kot prevelika drznost, z eno besedo kot nedopustnost. To dejstvo me je izredno oviralo pri zaslužku, dokler si nisem končno izmislil zvijače. Takrat je ravno prišel v svetovni sloves Nietzsche. Čim mi je sedaj pri pisanju padla v glavo kaka lastna misel, sem jo napisal s sledečim uvodom: »Kakor znano, pravi Nietzsche...« Na ta način je obveljalo vse, kar sem napisal in nisem imel s svojimi mislimi v žurnalistiki nobenih težav več.

V Münchenu je Wedekind zahajal v kavarno »pri enajstih rabljih«, kjer se je zbiralo veselo omizje umetnikov in pisateljev. Naravno je temu omizju mnogokrat zmanjkalo denarja in takrat se je »žalost« brala tudi na obrazih. Ob neki taki priliki je družbo zalotil njen pokrovitelj dvorni svetnik Rosenberg. Takoj je uganil, kje drugače tako prešerne ljudi čevlji žuli. Segel je hitro v žep in rekel: »Oprostite, gospodje, čisto sem bil pozabil, da sem vsakemu izmed vas dolžan deset mark. Prosim, izvolite! In v prihodnjem trenutku je imel vsak izmed navzočih, ki so bili dotlej popolnoma suhi, deset mark v žepu. Obrazi so se temu primerno razvedrili. Samo Wedekind je ostal krvavo resen in je rekel končno Rosenbergu, ne da bi trenil z očesom: »Oprostite, gospod pri enajstih svetnik, toda pri meni ste si bili izposodili 20 mark.«

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamkol — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Iščem mesto BRIVSKEGA VAJENCA. Naslov pove uprava Slovenca št. 2395.

Katero trgov. ali industrijsko podjetje bi sprejelo bivšega bančnega uradnika v službo z večjim kapitalom? Cenj. ponudbe se naprošajo na upravo lista pod »Verziran« 2150

Prodajalka

poštena in zanesljiva, z najboljšimi spričevali, želi službo. Nastopi takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2296.

Hlapec

išče službo h konju. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2392.

Kuharica

perfektna, želi dobre službe pri zasebniku, v hotelu ali tudi kot gospodinja. Naslov v upravi pod »Perf. kuharica« 2401.

Proste službe

Učenec

zdrav in z dobrimi šolskimi spričevali ali mlad trgovski pomočnik se takoj sprejme v mešani trgovini I. Beranič, Majšperg, pošta Ptujaka gora.

ZASTOPNIKI (ce) pozor!

Če obiskujete privat odjemalce (tudi na deželi), zamorete s prodajo malih cenčnih novosti (vsakdo je takoj kupec) v resnici z lahkoto do 200 Din zaslužiti dnevno. Potrebna kaveljca 2 do 300 Din. — Podrobnosti vsak dan od 2—6 ure. Kemične novosti Val. Kovač, Ljubljana, Beethovnova ul. 4

Zastopnike

za prodajo drž. srečk na obroke, iščemo. Sifaini, brezkonkurenčni zaslužek. Razen izdatne provizije še »posebno fiksno nagrado« za gotovo količino srečk. — Barčna poslovalnica Bezjak, Maribor, Gosposka ulica 25.

Strojniki

in ključavničar, več vseh montaž in popravil večje parne žage, se sprejme takoj po dogovoru, toda le z dobrimi spričevali. Stanovanje in drva prosta. Fran Martinec, Ljubljana, Prule št. 8.

VAJENCA

sprejem proti takojšnji plači. — GUSTAV PUC, splošno kleparstvo, Tržaška cesta 9 - Ljubljana.

Iščem učenca

za v pekarno. — Edvard Jonke Oplotnica (Slov. Konjice).

Dobra kuharica

pridna, poštena in snažna, dobi stalno službo v kršćanski hiši. — Ponudbe pod »Prekrbljena« št. 2188 na upravo Slovenca.

Izurjene rezkalce

(frezerje) z dnevnim proizvajanjem 250 do 270 parov išče trgovina čevljev in sandal za takojšen nastop. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 2397.

Stanovanja

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in elek. razsvetljavo oddam s 1. aprilom. Naslov pri upravi pod št. 2402.

Soba

prazna, se odda starejši dami, ki ima lastno pohištvo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 2233.

V najem se vzame

prazna soba v sredini mesta, uporabna za pisarno. Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro »Pisarna« št. 2390.

Prazna

solnčna soba se odda s 1. aprilom. Istotam se sprejmeta dve solidni sestanovalki. Naslov pove uprava lista pod št. 2280.

Posestva

Vogalna parcela suha, material v zemlji, naprodaj. — Naslov pove uprava »Slov.« št. 1852.

Proda se gozd

zaraščen, 3 orale in njiva, 1969 m², pripravna za stavbišče, 30 minut od Ljubljane. — Natančneje se poizve v Podutku št. 19 pri Ljubljani.

Stanovanj. hišo

ali VILO kupim v bližini cerkve sv. Jožefa ali v centru mesta blizu cerkve, z električ. razsvetljavo, vodovodom in par. kmetnimi sobami. Ponudbe pod šifro »19« na upravo.

Kdo prodaja?

Vaškovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah. ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Mostno tehcnico

kupimo — novo ali že rabljeno. — Ponudbe poslati na naslov: Škrbec & Bartol, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6. 2231

Kupim srednjevelik

stružnik (Drehbank). Franc Šušteršič, Stara Vrhnička št. 52.

Več vaŕonov popolnoma

zdravih suhih bukovih drv se kupi. Cenj. ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Plača drva takoj« 2393.

Stari cink

kupuje vsako množino tvornica ARKO, Zagreb. Vlasika ulica 116.

Hlode bukove la in

hrastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga V. SCAGNETTI Ljubljana.

Kdo kupi?

Plinov motor dobro ohranjen, izdelek tv. J. Polke, Wien, proizvajajoč do 6 PS, je na prodaj. — Pojasnila daje »Jugoslavanska tiskarna« v Ljubljani. 2234

Prodaj večjo količino

terovega olja za impregniranje lesa po 3 Din kg. — M. Kavčič, Zg. Šiška 125, Ljubljana 7.

50 hektolitrov VINA

prvovrstnega Haložana, proda po 9 Din franko kolodvor posestnik Janko Žurkovič, Nareplje pri Ptujski gori.

Prodaj večjo množino

različnega kovaškega železa Mihael Kavčič, Zg. Šiška, Ljubljana 7.

Dva šival. stroja

»Singer« - za čevljarja - proda Ivan Bucej, Tebarje, pošta Store.

Radi nabave večjega

stroja za čiščenje pšeničnega in koruznega zdroba

znamka »Reform« v najboljšem stanju po zelo ugodni ceni. — Anton Polanc valjčni mlin, Rače pri Zidanem mostu.

AJDOVA MOKA

po 5 Din kilogram Činkvantin - zdrob po 4 Din kilogram prvovrstni izdelki. pošilja od 25 kg naprej PAVEL SEDEJ, umetni mlin. Javornik, Gorenjsko. 1526

Kompletna spalnica

za 2 osebi iz mehkega lesa, izvrstno ohranjena, se radi preselitve ugodno proda. Linhartova ul. 28, Šetina.

Prodaj novo nič rabljeno

mungo (Wäschertolle) za nizko ceno. Naslov v upravi.

Prodaj novo 3 in pol HP

500 km voženo motorno kolo najboljši svetov. znamke. Na odjed je pri Gustav Pečnik, Stožice 47 pošta Jezica pri Ljubljani.

Prodaj smrekove suhe

deske in plohe Naslov v upravi Slovenca pod št. 2380.

Postelja

priprosta, snažna, se proda. — Gledališka ulica 7, III. nadst. A. B.

RESTAVRACIJA

dolgo obstoječa, z živahnim prometom, v sredini Maribora, z veliko dvorano in sobami za tučce, se pod ugodnimi pogoji, kakor stoji in leži, proda. Ponudbe pod »Restavracija 1000« na oglasni zavod Vodopivec, Maribor.

Izletniška gostilna

z velikim vrtom, priljubljena vsem Mariborčanom, 40 minut od središča Maribora, se proda pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na oglasni zavod Vodopivec, Maribor.

Nasa obrt

Motvoz (špaŕa) najcenejše di- rektno v tovarni. Mehanična vrvarna Šinkovec, Grosuplje. Komisijaka zaloŕa Palma, Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroska št. 8.

Najboljši kolosi

Čebin, Wolfova 1/2

Živinsko

krmilno sol oddaja na debelo A. Volk, Ljubljana, Resljeva c. 24.

Klobuke

slamnike, čepice, perilo dežne plašče in dežnike. Telovadne potrebščine in drugo modno blago kupite najceneje

pri Amerikancu Ljubljana, Stari trg 10

MODROCE

vrhne in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrike, evlil in vse potrebščine — kupite najceneje pri trvdki RUDOLF SEVER, tapetnik - Ljubljana, Marjin trg 2. 1676

Kemična pralnica

snaženje kožuhovine, barvanje oblik v najrazličnejših barvah, izvrstno je v najkrajšem času po najnižjih cenah

Anton Boc

Ljubljana, Selevburg 6. Ljubljana: VIC-GLINCE.

Volna - bombaŕ

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Preklic!

Jaz C. P. obžalujem, da sem proti Mariji Očko izrazil neresnične žaljive besede v razburjenosti in prosim, da se upošteva njena čast naprej.

GOSTILNIČARJI, POZOR!

Dobra rudača in bela vina iz bizelskih, fromelskih in pišečkih gorle se dobijo dokler zaloga traja pri JOS. BOECIO, BREZICE.

Neobhodno potreben

vsakemu radio-amaterju Radiokolecdar 1928 Cena Din 25—

in Radiozemljevid 1928

Cena Din 15— „Radiowelt“

Razglas o pismeni ofertni licitaciji

za gradnjo mostov čez regulirano Gradaščico na Viču pri Bocu in ob izlivu Glinščice

Gradbena komisija za regulacijo Gradaščice

razpisuje sporazumno z županstvom občine VRE pismo ofertno licitacijo za oddajo gradnje dveh železobetonskih mostov čez regulirano Gradaščico na Viču in sicer enega mosta pri Bocu v trasi ceste XI. in drugega ob izlivu Glinščice v Gradaščico v trasi ceste XVII.

Nacrti s proračunom, kakor tudi splošni in posebni gradbeni pogoji so na vpogled:

1. Pri Glavnem odboru za obdelovanje ljubljanskega barja v Ljubljani, Turjaški trg št. 3/I.

2. Pri županstvu občine Vič med uradnimi urami.

Tu se dobijo tudi vsa pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu nabavnih stroškov 50 Din.

Ponudbe v obliki popusta v odstotkih na proračunanih 65.431 Din za vsak most je izročiti v zapečatenem ovitku z označbo: »Ponudba L. I. za zgradbo železobetonskih mostov čez Gradaščico na Viču pri Ljubljani« najkasneje do dne 31. marca 1928 do 12 polodne v roke predsednika podpisane komisije g. Andreja Kneza, Turjaški trg št. 3/I. (Glavni odbor za obdelovanje ljubljanskega barja v Ljubljani.)

Gradbena komisija za regulacijo Gradaščice in Glinščice v Ljubljani.

Predsednik: Andrej Knez I. r.

Tajnik: Dr. Spiller-Mays I. r.

Trstie za stropne izdelujemo z najmodernejšimi stroji in iz najboljšega materiala ter dobavljamo v vsaki množini po najnižji ceni.

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22. Telefon 2513.

Slavbnega tehnika

z vsaj 3letno prakso, spretnega v risanju in pisanju sprejemem za Ljubljano od 1. aprila naprej. — Reflektira se le na prvovrstne moči. — Ponudbe pod »Železobetons 1928«, poste restante, glavna pošta.

Portland cement

Priporočamo naš prvovrstni naravni in portland cement svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

v sodčih, juta in papirnatih vrečah; iz skladišča oddajamo tudi manjše količine.

SPLIT d. d.

za cement portland v LJUBLJANI.

Skladišče: Masarykova cesta 23 (poleg Ranzingerja).

Sir H. Rider Haggard: Kleopatra, egiptovska kraljica

Nje, ki mi je vzela tebe in ki me je s pomočjo moje ljubosumnosti dovela tako daleč, da sem, kar sem, pahnila tebe v sramoto in ves Egipt v pogubo! Ali morejo dragulji in bogastva in laskanje knezov in plemenitašev prinesiti srečo taki kot sem jaz, ki sem bednejša kot najprostejša kuhinjska dekla. Oj, kolikokrat sem jokala, da sem izgubila vid! Potem pa sem morala vstati, ko je prišla ura, se obleči in smehljaje opravljati naročila kraljice in tistega puščobnega Antonija. Bogovi naj mi naklonijo, da bi jih videla mrtve — da, obadva! Potem rada umrjem. Tvoja usoda je bila huda, Harmakis, ampak bil si vsaj svoboden in mnogokrat sem te zavidala zavoljo tvoje mirne votline, v kateri si živel.

»Kakor vidim, imaš svoje prisege vedno pred očmi, Karmion. In to je prav, kajti ura maščevanja je prišla!«

»Vedno sem v vseh ozirih skrivši delovala za tebe — za tebe in za popolno uničenje Kleopatre in njenega Rimljana. V njem sem netila strast, v njej razvnela ljubosumnost, njo sem nagovarjala do zlobnosti, njega do neumnosti, hkratu pa naredila, da se je o vsem poročalo Cezariju. Poslušaj, stvar stoji sedaj takole. Znano ti je, kako je bilo v bitki pri Akeiji. Kleopatra se je bila podala s svojim brodom — tjakaj, popolnoma zoper voljo Antonija. Jaz pa sem ga prosila za kraljico, kakor si mi bil naročil, in mu s solzami v očeh zatrjevala, da bi ona od žalosti umrla, ako jo zapusti. In ta reva, ta suženj mi je vse verjel. Ob času pa, ko je bitka dosegla svoj višek, je ona dala svojemu brodomu znamenje — kaj jo je nagnilo do tega, ne vem, morebiti pa boš ti vedel, Harmakis — in njeno brodom se je obrnilo, pobegnilo iz boja in odplulo proti Peloponezu. Sedaj pa

poslušaj konec! Ko je Antonij videl, da je Kleopatra odšla, je v svoji blazni norosti vzel ladjo, popustil vse in se odpeljal tik za njo; v sled tega je bilo njegovo brodom razkrojeno ali pogreznjeno, njegova velika vojska na Grškem, ki je štela dvesto legij in dvanajst tisoč konjenikov, pa brez poveljnika. Živa duša ni hotela verjeti, da je Antonij, ki so ga bogovi udarili, tako globoko padel v sramoto. Njegova vojska se je zavoljo tega nekaj časa pomišljala, nocoj pa je dospela vest, ki jo je prinesel poveljnik Kanidij, da se je vsa Antonijeva velika vojska, ki je bila nekoliko časa v popolni negotovosti, a se je naposled prepričala, da jo je bil Antonij res zapustil in pobegnil, naposled udala Cezariju.

»Kje pa je Antonij?«

»Na nekem majhnem otoku v velikem pristanišču si je bil sezidal bivališče in mu nadel ime Timonium; podobno kakor nekoč Timon vpije sedaj, da je človeštvo nehalno in ga zapustilo. Lotila se ga je mežganska vročina in sedaj leži tam. Jutri ob zori se moraš podati k njemu, tako hoče kraljica, da ga ozdraviš in ga ji zopet pripelješ zdravega. On namreč noče do nje in se tudi še ne zaveda vse veličine svoje nesreče. Najprvo pa mi je naročeno, da te nevtogona popeljem h Kleopatri, ki te hoče vprašati za svet.«

»Tako gre,« sem odgovoril in vstal. »Pojdiva!« Stopala sva skozi velika vrata in po alabastrski dvorani in kmalu sem zopet enkrat pred vrati Kleopatre sobane in zopet me je Karmion zapustila, da oznani moj prihod.

V malo trenutkih se je vrnila in mi namignila. »Bodi trden,« mi je šepetnila, »in pazi, da se ti ne izdaš, kajti Kleopatre oči so še vedno bistre. Vstopi!«

»Res bistre morajo biti, da bi spoznale v učenem Olimpu Harmakisa! Saj bi me niti ti ne spoznala, ako jaz ne bi hotel, Karmion,« sem ji odgovoril.

Nato sem stopil v ono znano mi sobano in zopet slišal pljuskanje vodomota, petje slavca in žumenje

poletnega morja. S povešeno glavo in šepavo sem sem stopal po sobani, dokler nisem naposled obstal pred Kleopatrinim ležiščem — pred tistim zlatim ležiščem, na katerem je bila sedela v oni noči, ko me je prevladala. Zbral sem vso svojo moč in se ozrl kvišku. Pred menoj je bila Kleopatra, prekrasna kot nekdanje čase, ampak, oj, kako izpremenjena izza one noči, v kateri sem jo videl, ko jo je Antonij objel tam v Tarzu! Lepota jo je še vedno obdajala kakor oblačilo; oči so bile še vedno globoke in nedoumljive kakor sinje morje, obraz je bil v svoji veliki dražesti še vedno prekrasen. In vendar je bilo vse izpremenjeno. Čas, ki se njenih čarov ni mogel dotakniti, ji je začrtal v obraz tak izraz silne žalosti, da ga ni mogoče popisati. Strast, ki ji je še vedno plula v tistem silnem arcu, ji je zarezala svoje znamenje na čelo in v oči se ji je svetila otožna svetloba žalosti in tuge.

Globoko sem se priklonil pred to kraljevsko žensko, ki je nekoč bila moja ljubezen in moje pogubljenje, vendar me ni poznala.

Trudno je pogledala in rekla s počasnim, dobro mi znanim glasom:

»Napoved si vendarle prišel, zdravnik. Kako ti je ime? — Olimp? Mnogo obetajoče ime, kajti sedaj, ko so nas bogovi Egipta tako zapustili, v resnici potrebujemo pomoč od Olimpa. No, videti si učen, saj se učenost ne družijo z lepoto. Čudno pa, na tebi je nekaj, kar me spominja, sama ne vem na kaj. Olimp, ali se nisva že videla?«

»Nikdar, kraljica, te moje oči niso osebno gledale,« sem odgovoril s ponarejenim glasom. »Nikdar, vse do te ure, ko prihajam iz svoje samote, da izvršim tvoj ukaz in te ozdravim tvojih boli.«

»Čudno! Celo po glasu — pah! Spominjam se na nekaj, kar ne morem doumeti. Osebno, praviš? Potem sem te morebiti videla v sanjah, kaj?«

»Da, kraljica, v sanjah sva se sešla.«

LAJDAKA RAZVITOSTIČA in založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 tvezov: A. Sheehan, Kolping, Posveti triletna delala, 24 Din, vez 82 Din. — 24 tvezov: A. Marja, Hanka, Ljubljanskoban pover, 22 Din, vez 80 Din. — 25 tvezov: Haggard, Bel cesarja, Montezuma, 82 Din, vez 42 Din. — Starec in njegova burleska življenja, 14 Din, vez 22 Din. — 27 tvezov: Pregelj, Otrok solina, 24 Din, vez 82 Din.

Gospodarstvo

OBRTNA BANKA.

Iz poslovnega poročila banke posnemamo, da je bilo do 31. dec. lani vplačanih od delničarjev 15.680.614 Din, od države 8.5 milij. Din, skupaj 25.080.614 Din kapitala. Privatni delničarji so vplačali vse svoje obveznosti, država pa še ni plačala. Nabavljajnim zadrugam se daje največ do 100.000 Din posojila, produktivnim do 50.000 Din, obrtnikom-delničarjem pa po 30.000 Din; višina kredita za obrtniške zadruge pa je neomejena. Ze sedaj posluje 198 cenzurnih odborov ter 88 zadrug z isto funkcijo. Na področju centrale je bilo od 4286 prošelj za posojila odobrenih 3618 za 36.093.100 Din (zaprošeno 72.665.600 Din). Koncem leta je znašala menična listnina 23.011.920 Din. Izplačanih je bilo posojil za 29.095.892 Din. Na področju glavnih posojilnih družnic je bilo vloženih 673 prošelj za 11.544.830 Din, odobrenih pa 519 prošelj za 7.843.330 Din. Menična listnina je znašala 4.892.350 Din, izplačanih je bilo 5.500.460 Din.

Dolžniki so zelo redno izpolnjevali svoje obveznosti: na področju centrale je bilo protestiranih 205 menic, na področju družnic pa 4; v sodno plačilo je bilo predanih pri centrali 9 menic, pri posojilnih 1. Da bi banka prišla do večjih denarnih sredstev, se je začela baviti tudi z vložnim poslom. 20. sept. 1927 je imela 3.730.890 Din vlog, 31. dec. lani pa 6.311.308 Din. Banka se je bavila tudi z reeskontom svojih menic pri Narodni banki.

Zaključno navaja poročilo, da je v 6 mesecih prišlo skupaj 4000 dolžnikov v 372 mestih države. Izgube so znašale 14.000 Din in so odpisane. Čisti dobiček znaša 136.564 Din po odbitku vsot za rezerve in razne svrhe in stoji na razpolago običnemu zboru delničarjev.

K poročilu pripominjamo, da znaša kapital 75 milijonov Din, od katerih vplača 30 milij. država. 20. febr. lani se je vršil ustanovni občni zbor, glavne podružnice pa so začele delati 15. maja lani.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Pongracelj Robin, mesar v Farni vasi pri Prevaljah; prijavitel do 5. maja, prvi zbor upnikov 24. marca, ugotov. narok 19. maja. — Ivan Peršič, Zemun (prijavitel do 1. maja). — Ivan Lavrič, posestnik in trgovec v Toplicah (prvi zbor upnikov 3. aprila, prijavitel do 16. aprila, ugotov. narok 1. maja).

Likvidacija: Gradjanska pivovarna, d. d., Petrovaradin sklicuje za 5. april občni zbor, kjer bodo sklepali tudi o likvidaciji družbe. Podjetje je bilo ustanovljeno l. 1920, kapital znaša 2 milij. Din; >Lyc, d. d. za fino kozmetiko in farmac. ind., Zagreb, sklicuje občni zbor za 28. t. m. (sklepanje o likvidaciji, ust. 1922, kapital 1.250.000 Din); Baranjski paromlin, d. d. Zagreb, 31. marca (sklepanje o likvidaciji); bilanca za 1927 izkazuje 2 milij. 103.000 Din, izgube na kapital 25 milij. (ust. 1911); D. d. za promet špiritom, Zagreb (občni zbor 31. marca, sklepanje o likvidaciji, ust. 1925, kapital 500.000 Din izgube od 1925-26 do 1927 189.591 Din); Sava, d. d. za uvoz in izvoz, Zagreb: občni zbor 31. marca, sklepanje o likvidaciji (ust. 1919; kapital 5 milij. Din; izguba za 1926 in 1927 482.968 Din).

Fuzija Hrv. esk. in Hipo. Na skupnem običnem zboru obeh zavodov je bil sklenjen naziv za novo fuzionirano banko: >Jugoslavanske eskomptna in hipotekarna d. d. d. Delniška glavnica znaša po izvedeni fuziji 116 milij. Din, rezerve 41.367.000 dinarjev.

Promet somborske borze je lani znašal 1 milij. 922.500 met. stotov v vrednosti 249.4 milij. Din, napram 927.865 met. stotov za 160,7 milij. Din v letu 1926.

Trgovina skozi svobodno zono v Solunu. Lani je znašal naš tranzit skozi svobodno zono v Solunu 79.610 ton napram 114.192 tonom v letu 1926. Od vsega tranzita je lani šlo v trgov 58.585 ton, 23.040 ton pa v ostale države.

Odkod prihaja naš nvoz. Lani smo največ uvozili iz naslednjih držav: Avstrija 1424,1 milij. Din 19,58% (1926 20,08%), Češkoslovaška 1399,3 milij. Din 19,20% (18,70%), Italija 940,1 milij. Din 12,90% (13,82%), Nemčija 898,7 milij. Din 12,34% (12,03%), Anglija 519,9 milij. Din 7,01% (5,75%), Madjarska 358 milij. Din 4,91% (4,65%), Francija 318,3 milij. Din 4,37% (4,63%), Rumunija 274,2 milij. Din 3,76% (4,35%), Unija 254,6 milij. Din 3,49% (1,05%), Brazilija 188 milij. Din 2,58% (2,46%), Poljska 107,7 milij. Din 1,48% (1,16%), Švica 102,7 milij. Din 1,41% (1,12%), Grčija 102,3 milij. Din 1,41% (1,94%); slede še: brit. Indija, Holandija, Belgija, Argentina, Turška, Ceylon, Norveška, Kanada, Egipt itd.

Prodaja državnih papirjev na obroke. Zaradi množičnih vrednostnih papirjev pri prodajanju državnih vrednostnih papirjev na obroke je ministrstvo trgovine in industrije vneslo v amandman k finančnemu zakonu za 1928-29 odredbo, da z uredbo predpiše način prodajanja vredn. papirjev na obroke.

Važno za perutinarje. Vse perutinarje opozarjamo, da je v vsakem oziru najprimernejši čas za valjenje mesec marec in april. Zato naj se v teh mesecih vsaka razpoložljiva dobra koklja izrabijo. Jajca naj se vzamejo iz od zanesljivih rejcev, ki gojijo naše domačegrudno štajersko-zagorsko kuro, ki v vsakem pogledu v naših krajih najbolj odgovarja. Rejce opozarjamo zlasti na dejstvo, da se je v zadnjem času poleg jajčnega eksporta tudi izvoz žive in zaklane perutnine znatno povečal. Trgovina pa zahteva izključno le fino belokožnato robo, za kar zopet štajerska najbolj odgovarja, medtem ko velja roba z rumenimi nogami in z rumeno kožo (italijanske, plimetke) kot manjvredna. Radi pomanjkanja kreditov in pa radi redukcije strokovnega osebja za letošnje žal ne bo mogoče uradoma razdeljevati valilnih jajc. Interesente pa opozarjamo na sledeče okoliščine, kjer dobijo dobra valilna jajca štajerske pasme in to: Maribor, Razvanje pri Mariboru, Središče ob Dravi, St. Jurij ob j. ž. in Celje. Natančne naslove lahko vsak zainteresirani izve pri najbližjem okr. živinorejskem referentu. One perutinarje, ki hočejo jajca iz rejčkih središč, opozarjamo, da so take postaje z zaklopnimi gnezdi zaenkrat le še v okolici Maribora. Naslove lahko vsakdo izve pri kmetijskem oddelku velikega župana. — Zastopnik velikega župana, dvorni svetnik: dr. Stare, s. r.

Skupni prodajni urad avstrijskih tvornic lepenke. Največje avstrijske tovarne lepenke bodo osnovale v kratkem z večjimi sredstvi dotiran skupni urad za prodajo tako v tuzemstvu kakor v inozemstvu.

Bodočnost sladkorne industrije. Prejšnji teden se je vršila v Pragi anketa o graditvi kmetijskih majhnih tvornic sladkorja po tipu Goldschmidt in Tajkovic. V uvodnem referatu je inž. dr. Kofan imenoval opustitev velikih sladkornih tovarn narodno-gospodarski greh. V diskusiji se je poudarjalo, da se problem kulture sladkorne pese ne da

rešiti z omejitvijo, ampak z uporabo tajkoviškega sistema. Projekt, vso produkcijo usmeriti za male tovarne, je utopijski, ker bi bilo treba n. pr. samo v Češkoslovaški 1166 takih majhnih tovarov.

Dobave. Drž. rudnik v velenju sprejema do 4. aprila ponudbe glede dobave barv in firneža ter glede dobave 500 kg katrana. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 6. aprila ponudbe glede dobave usnjenih jermen. — Ravn. drž. železarnice, Vreš-Majdan sprejema do 5. aprila ponudbe glede dobave 3000 kg mila za pranje; do 6. aprila 5000 kg riža in 1500 kg kave. — Vršile se bodo ofert. licitacije: 24. t. m. pri Intendanturji Savske div. obl. v Zagrebu glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra. — 11. aprila pri ministrstvu vojne in mornarice, oddelku za mornarico v Zemunu glede dobave raznih strojnih olj, bencina, petroleja, konzistentne masti, žveplene kisline, bombaža za čiščenje; pri ravn. drž. železnic v Zagrebu glede dobave električnega in mehaniškega ter montažnega materiala za varnostne in signalne naprave; pri ravn. drž. žel. v Sarajevu glede dobave hrastovega lesa in skretnic. — Natančnejši podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.

Borza

20. marca 1928.

DENAR.

Razen Curiha in Berlina, ki sta ostala neizpremenjena, so drugi kurzi postopili. Privatno blago je bilo v devizah: Budimpešta in Trst, ostalo pa je dala Narodna banka. Promet je bil znaten. Dinar se je v Curihu uvrstil na 9.1875.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

20. marca 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 16. III
Amsterdam	—	2239—	—	2291.—
Berlin	1358.50	1361.50	136.—	1360.—
Budimpešta	992.50	995.50	994.—	993.75
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	—	801.10	—	811.35
London	277.12	277.92	277.52	277.54
New York	56.765	56.965	56.865	56.75
Pariz	—	223.80	—	—
Praga	168.14	168.94	168.54	168.55
Trst	299.33	301.33	300.33	—

Zagreb. Amsterdam 2286—2292, Berlin 1358.50—1361.50, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.60—802.60, London 277.12—277.92, New York 56.765—56.965, Pariz 222.80—224.80, Praga 168.14—168.94, Trst 299.00—301.00.

Belgrad. Berlin 1358.50—1361.50, Budimpešta 995.00—992.00, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.60—802.50, London 277.42—277.92, New York 56.765—56.965, Pariz 222.80—224.80, Praga 168.14—168.94, Trst 299.20—301.20.

Curih. Belgrad 9.1375, Berlin 124.16, Budimpešta 90.80, Bukarest 3.22, Dunaj 78.10, London 25.24, New York 519.10, Pariz 20.435, Praga 15.42, Trst 27.415, Sofija 3.75, Varšava 58.30, Madrid 87.50.

Trst. Belgrad 33.31—33.38, Curih 363.50—366.50, Dunaj 263.75—269.75, London 92.42—92.43, New York 18.91—18.92, Pariz 74.50—74.60.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.50125, Kodanj 190.45, London 34.60, Milan 37.525, New York 710.60, Pariz 27.97, Varšava 79.70. — Valute: dolarji 709.80, francoski frank 27.95, lira 37.36, dinar 12.42, češkoslovaška krona 21.04.

Praga. Devize: Lira 178.25, Belgrad 59.85, Pariz 182.75, London 164.60, New York 33.745.

Dinar: New York 176, Berlin 7.36, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Čvrsta tendenca za vojno škodo, ki se je pojavila koncem preteklega tedna, je izbila v hausse; kurzi belgrajske in zagrebške borze za vojno škodo so zelo diferirali. Blaga je v vojni škodi dobili zelo malo, ker se vse boji event. izgub.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Praštediona 800 den., Kred. zavod 155 den., Vevče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 87—87.50, agrarji 57—58, vojna odškodnina 442—444, april 447, dec. 472—479, Hipo 59—60 (brez kuponov), Jugo 96.25, Praštediona 800—802.50, Ljublj. kreditna 135, Sečera 527.50—535, Drava 500 den., Slavonija 13—14, Trbovlje 495—502.50, Vevče 140—145.

Belgrad. Narodna banka 6140, vojna odškodnina 442.50, 442.50, 442 (2600), ult. marec 443.25, 442 (1100), ult. april 451, 457 (2800), ult. junij 454 (400), Izvozna banka 1110, brod. društvo 510, Prometna banka 2000, 7% invest. posoj. 87.50, agrarji 56.50, 57.25.

Trst. Adria 208.50, Assicurazioni Generali 6410, Cosulich 185.50, Riunione adriatica A. B 2620, Tripcovich 236, Split cement 249, Trž. Lloyd 688, Dalmatna 180, Oceania 94.50.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 80.85, Alpine 41, Leykam 10.70, Trbovlje 62.30, Mundus 182.

BLAGO.

Ljubljana. Les: deske smreke jelka monte fko vag. nakl. post. 2 vag. po 455, trami merk. od 3/4 — 1/2 od 4—11 m po kupčevi noti fko vag. Sušak 4 vag. po 300, zaklj. 6 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki: Pšenica 78—79 kg 2% baška 382.50—385, slavi. 378.50—380, moka 0 g vag. bl. plač. po prejemu, fko Ljubljana 580—585, oves baški zdrav rešetan 300, kuruza času primerno suha prompt kval. gar. 292.50—295, marec 297.50—300, april 302.50—305, maj popolnoma suha 307.50—310, činkvanti 305—312.50; ajda zdrava rešetana suha 295; zaklj. —. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. 340—345, gor. ban. 342.50—347.50, rž. ječmen: neizprem., kuruza: bč. 257.50—262.50, marec—april 260—265, april—maj 262.50—268, bela 257.50—262.50, ban. 250—255, srem. 252.50—257.50, marec—april 250—265, april—maj 262.50—268, moka: neizprem., otrobi: bč. 207.50—210, slavi. 207.50—211.50. Tendence stalna. Promet: 7 vag. pšenice, 38 vag. kuruze, 1 vag. moka, 1 vag. otrobov.

Budimpešta (terminalska borza). 20. marca. Tendence čvrsta. Pšenica: marec 33, 33.18, zaklj. 33.14—33.16, maj 33.54, 33.64, zaklj. 33.60—33.62, okt. 30.62, 30.78, zaklj. 30.74—30.76; rž: marec 31.80, 31.86, zaklj. 31.90—31.92, maj 31.56, zaklj. 31.56—31.58, okt. 26.34, 26.48, zaklj. 26.46—26.48; kuruza: maj 27.92, 28, zaklj. 28.02—28.04, julij 28.70, 28.80, zaklj. 28.80—28.84.

Dom in Svet št. 3

Ta nova štev. >Doma in Svet< nam sicer ne prinaša nikakega umetniške ali idejno razburilnega presenečenja, da bi morali o njej posebej spregovoriti, je pa vendarle, kakor vsak zvezek te sodobno stremeče katoliške revije — ki že pol-druge desetletje skoraj izključno utira nova pota v naši umetnosti, tako da stoji neprestano v ospredju — domač kulturni dogodek, ki bi nam moral pomeniti več kot nam dostikrat pomeni. Pomisliti namreč moramo, da se pri nas vse kulturno življenje koncentrira v revijah in da so samostojne književne edicije po navadi samo več ali manj zapozneli ponatisi.

Ob Sohi svetega Boštjana Franceta Bevka mi je prišlo, kakor že večkrat, na misel, da bi bilo dobro, o priliki obširnejše spregovoriti o umetniškem delovanju tega nadarjenega in tako silno plodovitega, a ne napredujočega pisatelja, in morda poiskati vzroke, zakaj se ne dvigne nad povprečno, nekako nagonsko — neavtokritično doseženo rto.

Vladimir Bartol je novinec v literaturi. Letos je objavil svoje prve stvari, na podlagi katerih moremo le težko in negotovo sklepati o njegovih umetniških zmoglostih. Mačka na hruški je psihološko-analična črtica, po mojem boljši izraz nekega znanstvenosti kot um. hotenja. Sicer pa moramo še nekoliko počakati, vendar pa se mi zdi, da bo vsaj približno zanesljiva sodba o njegovi umetniški poklicnosti že kmalu možna.

Po daljšem odmoru se je zopet oglasil Anton Vodnik, ki v ciklu pesmi Skozi vrtove nadaljuje duhovno pot od >Vigilije.

Najmočnejša stvar v tej številki pa je Leskovčeva drama Kraljična Haris (II. dejanje) celotna karakteristika dela bo možna šele, ko izide III. dejanje. Anton Leskovec, ki je že v >Dveh bregovih< preločil s slov. dramsko tradicijo in odprl nov svet, nam s svojim najnovejšim delom samo še stopnjuje upanje, ki ga je ob premijeri >Dveh bregov< kritika spontano in soglasno izrazila.

Arhitekt Ivan Vurnik objavlja rezultate svojega ukvarjanja z vprašanjem enodružinske delavske hišice (številne priloge). Vse njegove rešitve, do najmanjših podrobnosti, preveva socialno-etična tendenca, ki tvori v zvezi s stvarnostjo novo življenjsko-nazorno vsebino te arhitekture. S tem ozadjem in v tem okviru Vurnikov članek spada v revijo za duhovno kulturo.

Stanko Vurnik nadaljuje svoj Uvod v glasbo, o umetniškem življenju v letu 1927, poroča France Stele. F. K. pa nas seznani z Franz Werflovim dramskim delom >Paulus unter den Indern< in njegovim umetniškim ustvarjanjem. V kritičnem delu se opaža težnja po neki sistematičnosti, ki pa bo težko vedno izvedljiva. To pot so ocenili sami zbrani spisi (Iv. Cankarja, Jurčiča, Finžgarja, dr. I. Mencingerja in Frana Maslija - Podlilbarskega). Za ideološko orijentacijo mlajše generacije je zlasti značilna kritika Franceta Vodnika o Izbranih spisih dr. I. Mencingerja v redakciji dr. I. Tominška.

Cyrano de Bergerac

(Heroična komedija v 5. dejanjih. Spisal E. Rostand, poslovenil O. Zupancič. Režiser prof. O. Sest.)

Sredi zastoj, ki ga čutimo v sedanjem dramskem sporedu (ponavljajo igre iz prejšnjih let, med temi celo >Danes bomo tič<), je prišel Rostandov Cyrano kot dokaz, da naše gledališče tuintam napravi korak, ki ga moramo imenovati napredek slovenske gledališke umetnosti.

Prvič smo videli to slovito artistsko delo že l. 1924 v režiji rajnega Putjate. Tedanja uprizoritve splošno ni zadovoljevala, pozneje pa se je vendar dvignila; pogrešali smo v njej mnogih bistvenih lepote. Letošnji Cyrano je napredoval i režijsko i igralsko tako, da si za enkrat boljše ne moremo želeli. V režijskem oziru je treba predvsem poudariti, da je prvo dejanje, ki spada med najtežje skupinske igre izdelano, da teče gladko, živahno in pestro. Tudi drugo in četrto dejanje sta na isti višini. Pri tem bi bilo treba dober del uspeha pripisati g. prof. Iv. Vavpotiču, ki je zlasti v prvem dejanju zamislil prav grandiozno sceno, če pomislimo na ozke mere dramskega gledališča.

Med igravci nosi skoraj vso težo igre g. Lev var in je v resnici zmagovit Cyrano. Roksanja ge. Nablocke je umerjena po podobah njenih zadnjih Shakespearskih veseloigr: igra ji je duhovita in zrela, a nečesa vendarle pogrešamo — morda bi rekli svežosti. Raguencan g. Lipaha je dragocena ustvaritev. Kristijan g. Drnovca je na dostojni višini, enako tudi grof Guiche g. Gregorina. Stiotnik g. Skrbinska je bil že pri prvi uprizoritvi dovršen. Izmed številnih vlog naj omenimo go. Medvedovo, g. Kralja, gđc. Rakarjevo g. Rogoza, Cesarja, Povheta, Danila, Pečka, gđc. Miro in go. Vero Danilovo, go. Juvanovo. Uprizoritev sama je najboljša letosnje režijsko delo. K delu se morda še povrnemo.

F. K.

Dr. F. S.:

>Dva bregova<

Po oceni dela samega (glej >Slovenec< dne 18. marca 1928) preidemo k igralcem!

Rade Pregarec je posvetil drami izredno ljubezen. V sceni je ustvaril čudovito enovitost naturalističnega materiala in sim. dističnega stila: besedica in most nad njo. Tesnost odra je prisilila, da je sklenil oboje v sicer neprirodni spoj. S tem pa, da si ni vzel profilskaja skiciranja zganjane in mostu, je sceno natlačil s tisto duševno pezo, ki kritika na ljudstvo beraškega brega. Moč Pregarečeva se je razodevala v sceni, v karakteristični razvevčljavi skupin in v silajnih prizorih množic, ki so bili do podrobnosti izklesani. Če vzporedimo in izpala drama, je bilo to na nesozamerljivi protagolistov in skupin, ker je bilo več dinamike in plastike v skupinah kot v posameznikih; ogrođje igre je bilo včasih prešibko. — Rono je igrala Anta Kovačičeva z velikim temperamentom in s kipečo bujnostjo; morda so jo neugnanje sile njenega izrazito teatarskega talenta zanesle včasih tudi preko Rone; posebno bi veljalo to za lirčna nastojstva, ki jih Kovačičeva dramski efektuira. — Danešev Florje je bil ustvarjen iz pobožne meditacije, ki spominja na hudožestvenike. Grom je bil veleni Macanur; škoda je le, da si je moral organ posiliti in ni mogel s prirodno sonornostjo gospodovati nad položajem. Zakrajškova menda iz začetka ni bila razpoložena; vidno se je vživljala in znožila klasični tip Komposarice. Pavle Kovič je igral Kristofa Bogataja: v 1. dejanju z diskretno uglajenostjo

jo človeka, ki je >kaj<; v 2. dejanju z >intelligent< noč< pijanostjo; v 3. dejanju je bil v naraščajočem tempu množice prebiseb. Stankovič je bil župan, s feldvebelakim akcentom in z zadržanim nastopom. (Morga bi moral biti župan starejši; kot reprezentant >drugega brega< nasičeno blaziran, da njegovo gospodstvanje ne bi bilo tako mladeniško ognjevit in iskreno, njegova oblastnost ne tako našmelenjena in malovaška. Saj se godi drama v mestecu, ki ima kavarno in advokata.) Rasbergerjev policaj je bil malomesten original. (Ali je v 1. dejanju nujno, da govori občinstvu?) — Dovršeni so bili prizori beračev in beračic; igralci so uživali v nenavadnih vlogah in ustvarili živahne, mnogolične značaje z izrazitimi maskami. (VI. Skrbineš, Tovornik, Harastovič, Furjan; Starčeva in Zaločnikova.)

Gledališče je bilo polno; in polno hvalečnosti avtorju, režiserju in igralcem.

Vrančičev jubilej na Rokodelskem odru

Takega večera še ni bilo na Rokodelskem odru. Dyorana polna stalnih obiskovalcev in odličnih gostov. Zastor se dvigne, zbor pred odrom zapoje pod vodstvom g. M. Bajuka pozdravno pesem, nakar čestita predsednik g. kanonik Stroj jubilarju, poudarjajoč njegovo delo v društvu in na odru. Obenem prebere pozdravno pismo režiserja mariborskega gledališča g. P. Rasbergerja. Predsednik je zaključil svojo čestitko z izročitvijo jubilejnega daru in lepe diplome, ki je delo g. Trpina. Z iskreno prisrčnostjo je nato orisal jubilarno delo in mu z vncem čestital za igranje Rokodelskega odra g. I. Novak, g. Fr. Gajeta pa v imenu njegovih številnih učencev, ki so mu tudi poklonili venec. Gđc. Zlatetlova je s šopkom rdečih nageljev izrekla čestitko igralcem obnem pa predala lepo vazo, dar zid. mojstra g. Mozetiča. Gosp. Narte Velikonja je govoril v imenu Ljudskega odra v priznanje venec. Po kratki, a iskreno čestitki opernega pevca g. Kovača, ki je tudi izšel iz vrst Rokodelskega odra, so odigrali >Številke gospe Rožmarinke< res jubilejno prožno. Po drugem dejanju je ob frenetičnem aplavzu nastopil starosta naših igralcev mojster Danilo, ki je navdušen govoril o vzgojem delu Rokodelskega odra. Tako je bil Vrančičev jubilej več kot zgolj oseben praznik, bil je jubilej Rokodelskega odra, katerega veliki pomen so podčrtali vsi govorniki in spoznali in pri zmal vsi, ko so slišali zgodovino njegovega dela.

Moderna galerija v Ljubljani

Dne 3. t. m. se je vršil občni zbor Moderne galerije v Ljubljani. Iz uvodne besede predsednikove ter iz poročil tajnika in blaginjaka je posneti, da se je vršilo delo odbora Moderne Galerije v tej kratki dobi društvenega obstoja brez širšega delovanja javnosti, vendar pa so se pokazali izredno dobri uspehi s tem, da je bilo zbranih 200 umetnin sodobnih upodabljalnih umetnikov, s čimer je položen temeljni kamen za zbirko bodoče slovenske moderne galerije. Navzeli so se stiki z vsemi sodobnimi likovnimi umetniki in se je pripravila podlaga za bodoči umetniški forum, ki bo življenjskega pomena za nadaljni razvoj slovenske likovne umetnosti.

Občni zbor je sklenil izdati manifest, ki naj objasni slovenski javnosti pomen in veliko važnost te mlade institucije. Določila se je letna članarina za redne člane po 48 Din, ustanovna po 500 Din, sprejemale se bodo tudi podpore in darovi. Vsak član prejme letno po eno originalno grafiko, tako da si more tekom let nabrati lepo zbirko originalnih umetnin za izredno nizko članarino in pripomore obenem tako važni instituciji kot je Moderna galerija do uspešnega delovanja. Kdor hoče postati član, naj se obrne na tajnika Moderne galerije g. T. Seliskarja, književnika v Ljubljani, Cesta v Rožno dolino 5. (številka našega ček. računa je 12.881.)

Belgrajsko pismo

Monumenta Artis Serbicae.

Jugovzhodni del naše države je v srednjem veku bolj gravitiral na vzhod, na Bizanc, ko na Rim. Zato je tudi zelo vplivan od tam. Posebno po ozemlju Stare Srbije, po srednjeveških samostanih je polno sledov bizantinske umetnosti in kulture.

Ta konec naše zemlje nudi široko torišče za raziskavanje, je bogat po srednjeveških umetnost